

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2005

Rīga
2006

SATURA RĀDĪTĀJS

<u>PRIEKŠVĀRDS</u>	3
<u>VALSTS SANITĀRĀS INSPEKCIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN DARBĪBAS VIRZIENI</u>	5
VALSTS SANITĀRĀS INSPEKCIJAS DARBĪBAS VIRZIENI	5
VALSTS SANITĀRĀS INSPEKCIJAS STRUKTŪRA	6
<u>DARBĪBAS REZULTĀTI PĀRSKATA GADĀ</u>	8
GALVENĀS PRIORITĀTES	8
REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE	8
VEIKTO PĀRBAUŽU SKAITS, VEIDI UN REZULTĀTI	9
INFEKCIJAS SLIMĪBU PROFILAKSE UN PRETEPIDĒMIJAS PRASĪBU IZPILDE	9
HIGIĒNAS PRASĪBAS PAAUGSTINĀTA RISKA OBJEKTOS UN REKREĀCIJAS TERITORIJĀS	10
PUBLISKĀ DZERAMĀ ŪDENS APGĀDE	18
LABORATORISKIE IZMEKLĒJUMI UN MĒRĪJUMI	21
ĶĪMISKO VIELU, ĶĪMISKO PRODUKTU, BIOCĪDU UN KOSMĒTIKAS LĪDZEKĻU TIRDZNIECĪBA UN LIETOŠANA	21
<u>KOSMĒTIKAS LĪDZEKĻU DATU BĀZE</u>	24
<u>TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU DATU BĀZE</u>	26
<u>SANKCIJAS</u>	27
<u>SŪDZĪBAS, IESNIEGUMI UN PRIEKŠLIKUMI</u>	28
<u>UZLABOJUMI PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS UN KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ</u>	30
<u>BUDŽETA INFORMĀCIJA</u>	30
VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	30
ĀRVALSTU IEGULDĪJUMU PROGRAMMAS IETVAROS ĪSTENOTĀ PROJEKTA SASNIEGTIE REZULTĀTI UN LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS	30
<u>PERSONĀLS</u>	32
<u>KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU</u>	34
SADARBĪBA	34
<u>PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM</u>	35
STARPTAUTISKIE PROJEKTI	35

PRIEKŠVārds

Godātie lasītāji!

Valsts sanitārā inspekcija (turpmāk tekstā – Inspekcija) jau astoņus gadus aktīvi strādā, lai īstenotu savu misiju – veicot valsts uzraudzību, samazināt riskus sabiedrības un patērētāju veselībai.

Mēs apzināties savu atbildību par Latvijas iedzīvotāju veselību, tādēļ šajā pārskatā atspoguļojam to, ko esam darījuši 2005.gadā, lai pasargātu Jūsu veselību. Arī Inspekcijā notikušās un ierosinātās pārmaiņas ir vērstas uz to, lai optimizētu mūsu darbu un sekmētu funkciju izpildi.

Inspekcijai tāpat kā valstij kopumā aizritējis otrais gads Eiropas Savienībā (ES). Inspekcijai tas nesis gan plašākas iespējas, piemēram, starptautiskajā sadarbībā un pieredzes apmaiņā, gan jaunus uzdevumus.

2005.gada 8.oktobrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr.648/2004/ EK par mazgāšanas līdzekļiem. Inspekcija ir Latvijas kompetentā iestāde Regulas Nr.648/2004/EK par mazgāšanas līdzekļiem izpratnē, kas veic mazgāšanas līdzekļu tirgus uzraudzību atbilstoši regulas 10.pantam.

Lai pasargātu Latvijas patērētājus no nedrošām precēm, kas konstatētas ne tikai Latvijā, bet arī ES tirgū, Inspekcija, sadarbojoties ar ES informācijas ātrās apmaiņas sistēmas RAPEX kontaktpunktu – Patērētāju tiesību aizsardzības centru, – operatīvi saņem ziņojumus par bīstamiem produktiem un precēm. Pēc tam veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nepieļautu vai apturētu tādu preču izplatīšanu Latvijas tirgū. Inspekcija sākusi darbu pie tā, lai savas kompetences ietvaros iekļautos Latvijā veidotajā informācijas ātrās apmaiņas sistēmā LRAPEX.

Inspekcijai 2005.gadā nozīmīga bija *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area (Tirgus uzraudzība nepārtikas preču sektorā)* īstenošana, kā ietvaros:

- paaugstināts Inspekcijas personāla zināšanu līmenis tirgus uzraudzības jautājumos,
- sāka kosmētikas produktu reģistrācijas sistēmas izstrāde,
- saņemti ekspertu ziņojumi, kas saistīti ar ķīmikāliju likumdošanas ieviešanu un kosmētikas produktu tirgus uzraudzību,
- publicēti informatīvie materiāli (bukleti un brošūras),
- iegādāts IT aprīkojums.

2005.gadā Inspekcijā ir notikušas pārmaiņas, kas nav tik ļoti ārēji redzamas, taču tās kopumā uzlabo mūsu darbību. Šo pārmaiņu mērķis ir labākas pārvaldības principu ieviešana, kas ļautu arī optimizēt dažādu Inspekcijas resursu izmantojumu. Piemēram, 2005.gada ir mainīta Valsts sanitārās inspekcijas struktūra un iesākta stratēģijas izstrāde, kas turpināsies arī 2006.gadā.

Vērtējot iepriekšējos darbības periodus, esam sapratuši, ka Valsts sanitārajai inspekcijai turpmāk būtu jāattīsta klientorientēta vide, kā arī jāveicina sabiedrības izpratne par Inspekcijas funkcijām un preču un produktu drošumu. Tādēļ 2006.gadā plānojam sākt ieviest kvalitātes vadības sistēmu, izstrādāt konkrētāku Inspekcijas tēlu un darbības stratēģiju.

Domājot par tālāko Inspekcijas tēla attīstību, jāmin, ka jau 2005.gadā Valsts sanitārajai inspekcijai izstrādāts jauns logo, ko plānojam mērķtiecīgi izmantot turpmākajā darbībā.

Pārskatot Inspekcijā 2005.gadā veiktos darbus un izvirzītās idejas nākamajam darbības periodam, var teikt, ka mūsu darbība ir bijusi produktīva.

Pateicamies visiem klientiem un sadarbības partneriem par kopīgu darbu!

Cerot uz veiksmīgu sadarbību arī turpmāk –

Valsts sanitārās inspekcijas direktors

Egils Harasimjuks

VALSTS SANITĀRĀS INSPEKCIJAS JURIDISKAIS STATUSS UN DARBĪBAS VIRZIENI

Valsts sanitārā inspekcija (turpmāk – Inspekcija) ir 1997.gada 1.oktobrī izveidota valsts pārvaldes iestāde Veselības ministrijas pakļautībā. Tās darbību nosaka LR Ministru kabineta (turpmāk – MK) 29.04.2003. noteikumi Nr.227 “Valsts sanitārās inspekcijas nolikums”.

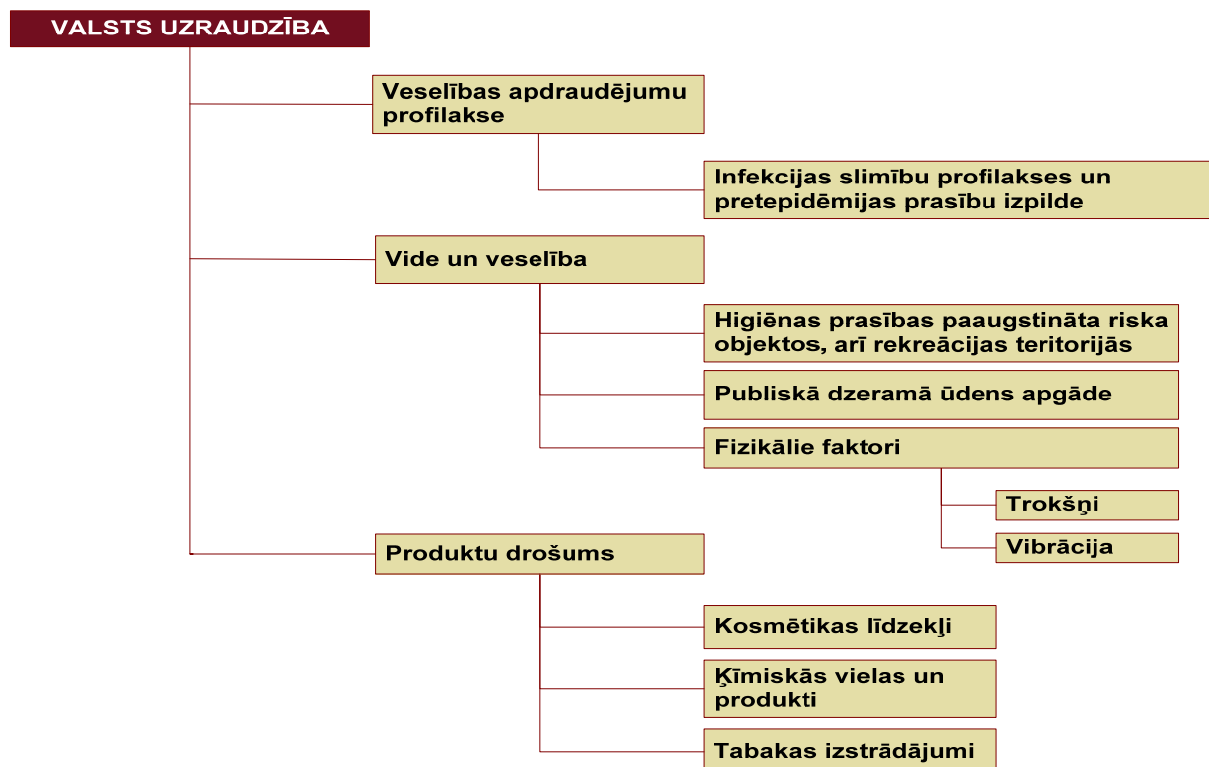
Inspekcijas juridiskā adrese un centrālās ēkas atrašanās vieta ir Rīgā, Ieriķu ielā 3, LV-1084; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr.9000382649. Inspekcijai ir zīmogs ar papildinātā mazā Latvijas valsts ģerboņa attēlu un pilnu Inspekcijas nosaukumu. Inspekcijai ir valsts budžeta konti Valsts kases norēķinu centrā un tā tiek finansēta no valsts pamatbudžeta.

Inspektoriem, veicot darba pienākumus, ir īpašas atšķirības zīmes – žetoni (attēlā) un dienesta apliecības.

Valsts sanitārās inspekcijas darbības virzieni

VSI galvenais uzdevums ir veikt Eiropas Savienības un Latvijas Republikas likumu ievērošanas tiesisku, profesionālu, konsekventu un pietiekamu valsts uzraudzību un kontroli, piedaloties sabiedrības veselības politikas un patērētāju tiesību aizsardzības politikas īstenošanā.

VSI kompetences jomas:

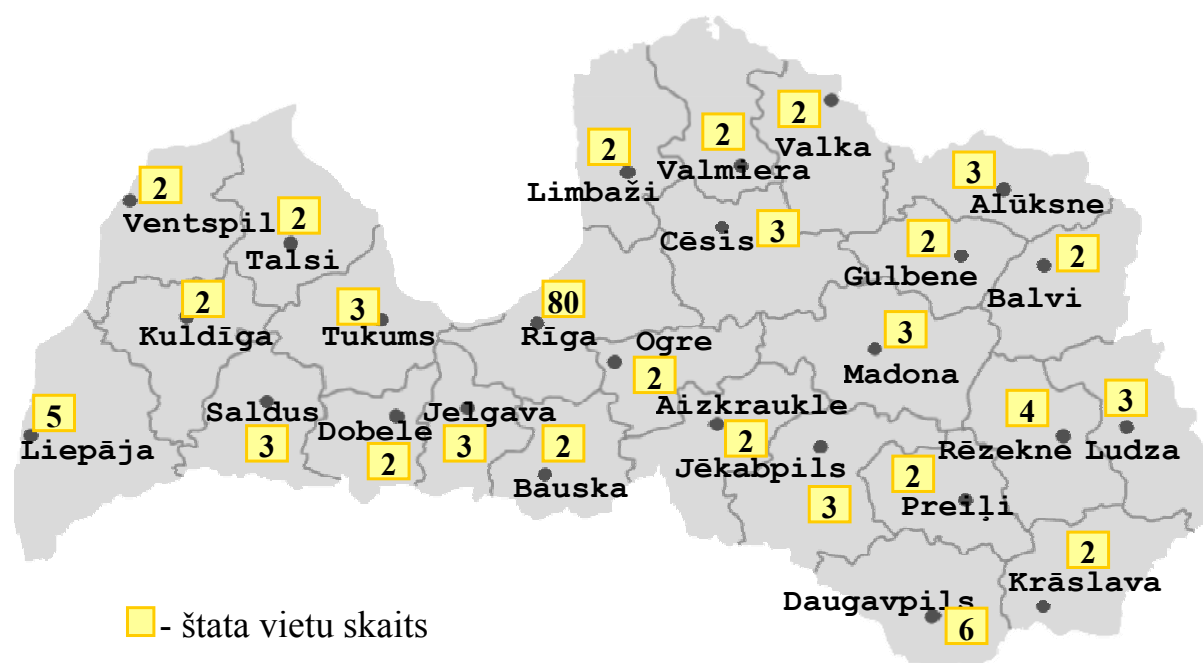

Valsts sanitārās inspekcijas struktūra

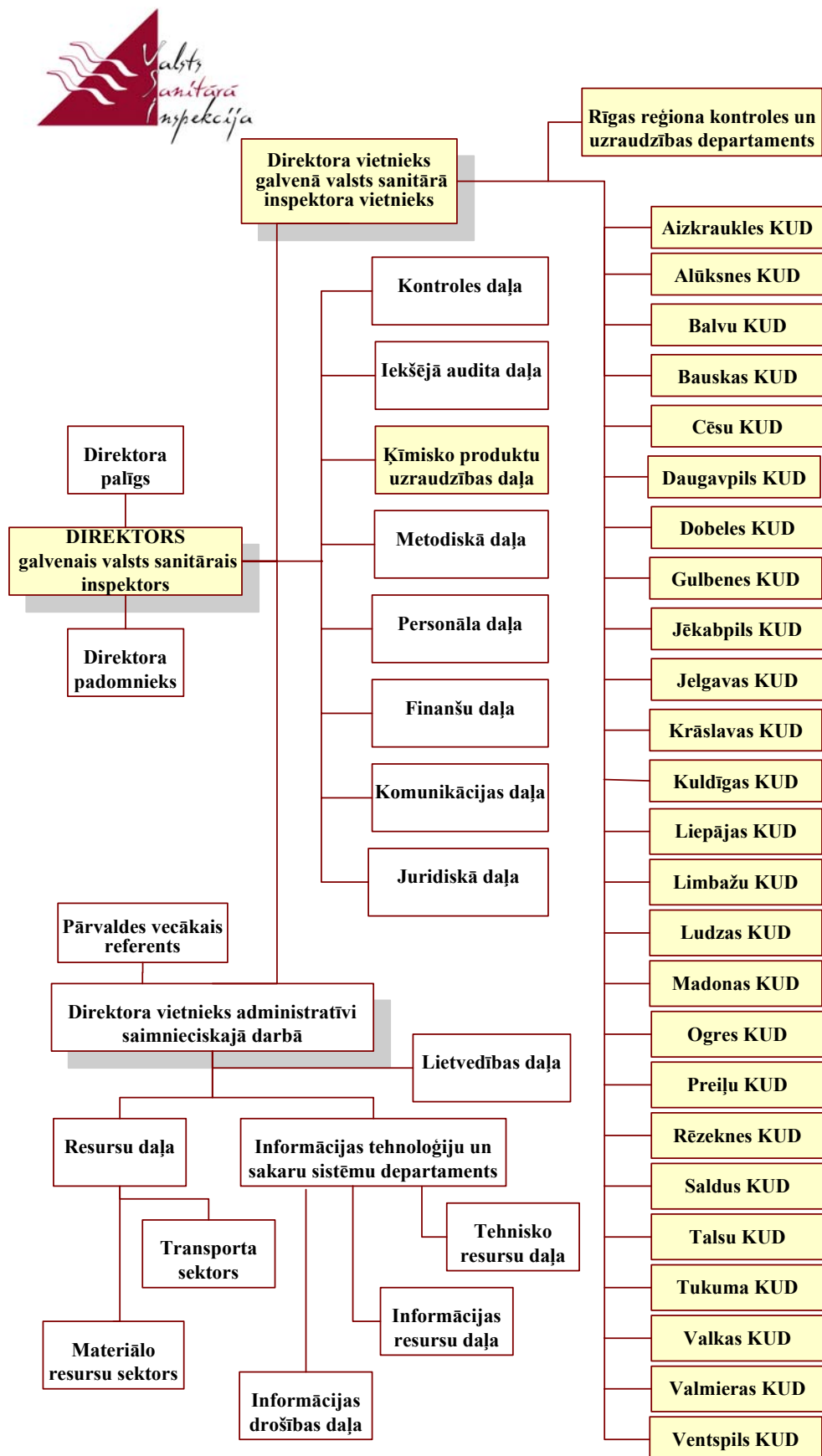
Inspekcija savu darbību veic visā Latvijas teritorijā. Katrā rajonā atrodas Inspekcijas kontroles un uzraudzības struktūrvienība, kas īsteno Inspekcijas funkcijas rajona administratīvajā teritorijā.

Rīgas, Rīgas rajona un Jūrmalas objektu kontrole un uzraudzība ir Rīgas reģiona kontroles un uzraudzības departamenta kompetencē.

No 37 Inspekcijas struktūrvienībām pamatfunkciju – valsts uzraudzību un kontroli – veic 27 struktūrvienības (skat. Inspekcijas struktūras shēmu nākamajā lappusē. Struktūrvienības, kas veic uzraudzību un kontroli – dzeltenā krāsā).

Valsts sanitārās inspekcijas struktūras shēma

KUD – kontroles un uzraudzības daļa

DARBĪBAS REZULTĀTI PĀRSKATA GADĀ

Galvenās prioritātes

1. Valsts uzraudzības īstenošana Inspekcijas kompetences jomās;
2. *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area* īstenošana.

Rezultatīvo rādītāju izpilde

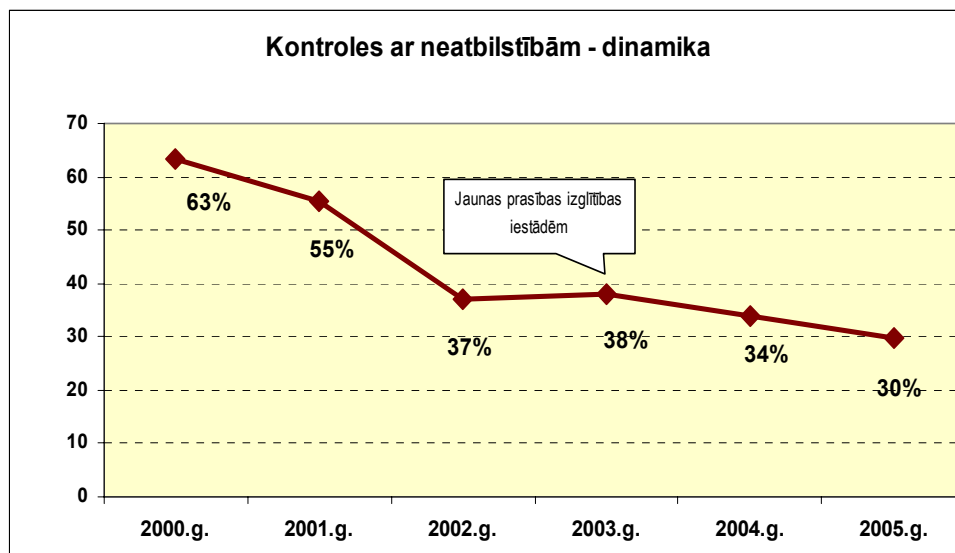
Rezultatīvā rādītāja nosaukums	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
		Apstiprināts	Faktiskā izpilde
Štata vienību skaits	118	147	119
Epidemioloģiskās drošības kontrole un uzraudzība objektos un struktūrvienībās (pārbauzu skaits)	16356	16494	15911

Uzraudzībā esošo objektu skaits – 18 743. Veiktas 15 911 pārbaudes (96,5% no plānotā), t.sk.:

- plānveida kontroles – 15 252
- sūdzību, iesniegumu izskatīšanai – 349
- pēc epidemiologu ziņojumiem – 46
- pēc citas informācijas – 264

Neatbilstību novēršana pārbaudīta 5963 gadījumos.

2005.gadā neatbilstības konstatētas 30% pārbauzu (kontroļu). Laikā no 2000.gada tās katru gadu samazinājušās. Kopš 2004.gada kontroļu ar neatbilstībām skaits samazinās par 4% gadā.

Neatbilstību skaits bieži vien korelē ar grozījumiem normatīvajos aktos, kas skar Inspekcijas kontrolētās jomas. Kā, piemēram, tas ir redzams 2003.gadā, kad tika ieviestas jaunas higiēnas prasības izglītības iestādēm.

Veikto pārbažu skaits, veidi un rezultāti

Sabiedrības veselība

Infekcijas slimību profilakse un pretepidēmijas prasību izpilde

Piespiedu izolēšana

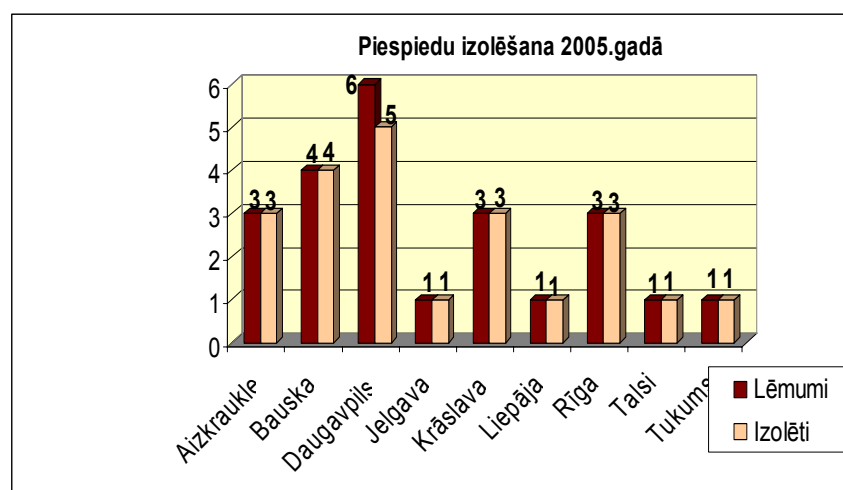
Pamatojoties uz "Epidemioloģiskās drošības likumu" un Ministru kabineta 14.06.2005. noteikumiem Nr. 413 „Kārtība, kādā veicama personu obligātā medicīniskā un laboratoriskā pārbaude, obligātā un piespiedu izolēšana un ārstēšana infekcijas slimību gadījumos”, galvenajam valsts sanitārajam inspektoram vai viņa vietniekiem pēc ārstniecības personas vai Sabiedrības veselības aģentūras epidemiologa pieprasījuma ir tiesības pieņemt lēmumu par personas piespiedu izolēšanu bīstamu infekcijas slimību gadījumos.

Piespiedu izolēšanas salīdzinājums pa gadiem

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Piespiedu izolēšanas pieprasījumi	44	32	23	13	15	22	23
Diagnoze	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC	TBC
VSI lēmumi un rīkojumi par personas piespiedu izolēšanu	44	32	23	13	15	22	22
Piespiedu izolēšanas izpilde	44	28	21	11	13	22	21
Vidējais dienu skaits no rīkojuma izdošanas līdz piespiedu izolēšanas veikšanai	25	22	17	11	18	22.5	14
Polijas meklēšanā esošie slimnieki	8	4	2	2	1	3	4

TBC - tuberkuloze

2005.gadā Inspekcija saņēmusi 23 pieprasījumus personas piespiedu izolēšanai. Visos gadījumos diagnoze bija tuberkuloze. Izolēšana ārstēšanai veikta 21 gadījumā, 4 personas gada beigās vēl atradās policijas meklēšanā.

Higiēnas prasības paaugstināta riska objektos un rekreācijas teritorijās

Viens no Inspekcijas uzdevumiem ir kontrolēt normatīvajos aktos noteikto higiēnas prasību izpildi paaugstināta riska objektos un rekreācijas teritorijās. Paaugstināta riska objekti ir iestādes, uzņēmumi un organizācijas, kuru darbības veids ir pakalpojumu sniegšana patērētājiem. Šo iestāžu darbības vai to izmantojamo iekārtu dēļ var izplatīties infekcijas slimības. Lai nodrošinātu ikvienam iespēju saņemt drošu pakalpojumu un novērst iespējas infekcijas slimību izplatībai, Inspekcija katru gadu veic kontroles paaugstināta riska objektos – veselības aprūpes iestādēs, sociālās aprūpes iestādēs, izglītības iestādēs, dienesta viesnīcās, kā arī iedzīvotāju higiēniskās apkalpošanas uzņēmumos (frizētavās, pirtīs, peldbaseinos un kosmētiskajos kabinetos).

Veselības aprūpes iestādes

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 3005 veselības aprūpes iestādes. Tajās tika veiktas 2995 plānveida kontroles.

Laikā no 2003. līdz 2005.gadam neatbilstības normatīvajiem aktiem konstatētas 23% – 24% no veselības aprūpes iestāžu kontrolēm.

Biežāk konstatētās neatbilstības veselības aprūpes iestādēs:

- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes;
- nav ievērota infekcijas slimību reģistrācijas kārtība vai nepilnīgi aizpildīta medicīniskā dokumentācija, kas saistīta ar infekcijas slimību reģistrāciju;
- ārstu praksēs nav izstrādāts pretepidēmisko pasākumu rīcības plāns gripas epidēmijas laikā;
- nav veikta zobārstniecības instrumentu sterilitātes mikrobioloģiskā kontrole divas reizes gadā.

Jāatzīmē, ka ievērojami palielinājies stacionāru skaits, kuros neatbilstības netika konstatētas.

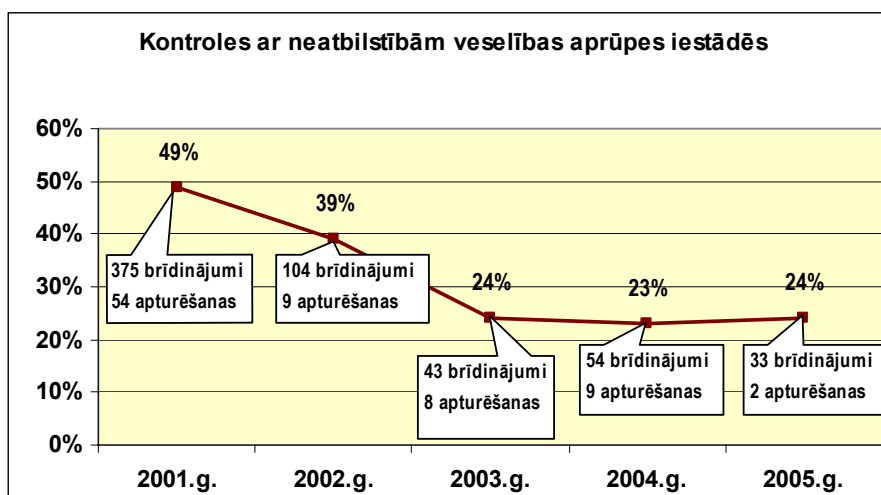
Biežāk konstatētās neatbilstības vakcinācijas kabinetos:

- neatbilstošs telpu apdares materiāls;
- nav roku mazgātnes (izlietnes).

2005.gadā veselības aprūpes iestādēm nosūtītas 33 brīdinājuma vēstules par iespējamu uzņēmuma darbības apturēšanu, izdoti 2 rīkojumi par uzņēmuma darbības apturēšanu. Lielākais brīdinājumu skaits nosūtīts ambulatorajām ārstniecības iestādēm.

Sociālās aprūpes iestādes

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 190 sociālās aprūpes iestādes, kurās Inspekcijas darbinieki veica 317 plānveida kontroles. Kontrolēs atklāto neatbilstību skaits sociālās aprūpes iestādēs joprojām ir augsts. Salīdzinot ar 2004.gadu, tas pieaudzis no 43% līdz 50%. Šo pieaugumu var izskaidrot ar to, ka no 2005.gada 1.janvāra stājās spēkā MK 12.12.2000.

noteikumu Nr.431 „Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām” prasības par ierobežotu iemītnieku skaitu guļamtelpā: „Dzīvojamā istabā-guļamtelpā izvieta ne vairāk kā četras, bet guļamtelpā ne vairāk kā sešas personas.”

Biežāk konstatētās neatbilstības sociālās aprūpes iestādēs:

- iemītnieku skaits istabās neatbilst normatīvo aktu prasībām;
- telpās nav nodrošināta minimālā platība vienam cilvēku;
- vannas istabās nav prasībām atbilstošs aprīkojums;
- gaiteņu abās pusēs nav ierīkotas margas;
- nav informācijas par veiktajām pārbaudēm, lai konstatētu galvas un drēbju utis;
- nav lifta;
- neatbilstoša uzkopšanas inventāra marķēšana un glabāšana;
- nepareiza dezinfekcijas līdzekļu lietošana;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

2005.gadā sociālās aprūpes iestādēm nosūtītas 2 brīdinājuma vēstules un izdots 1 rīkojums par iestādes darbības apturēšanu.

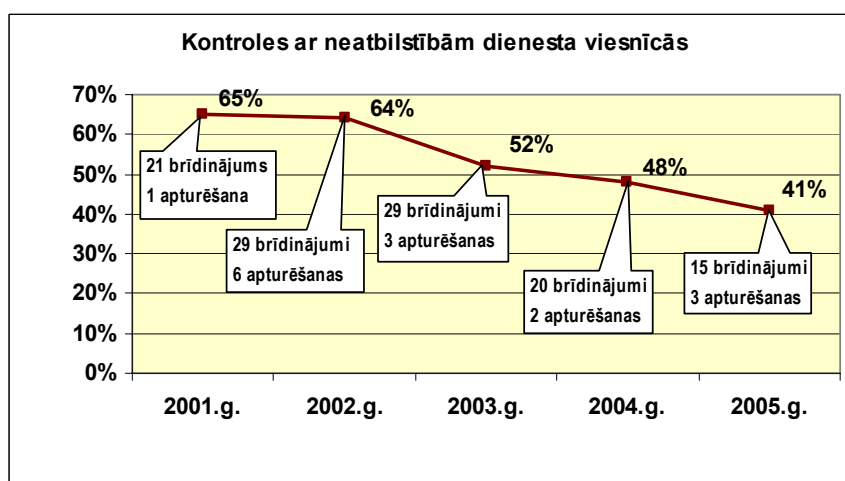
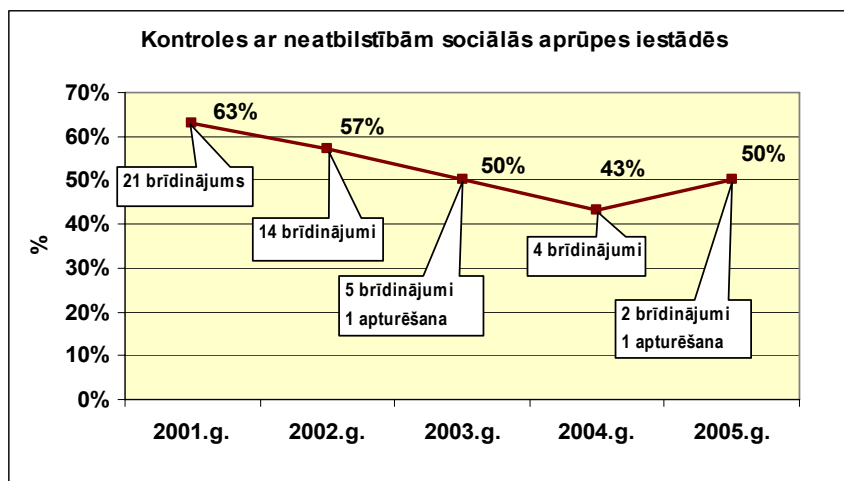
Dienesta viesnīcas

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 142 dienesta viesnīcas, kurās veiktas 205 plānveida kontroles.

Laikā no 2001.gada dienesta viesnīcu kontrolēs konstatēto neatbilstību skaits ir pakāpeniski samazinājies. Tomēr tas joprojām ir samērā liels – neatbilstības normatīvajiem aktiem konstatētas 41% no dienesta viesnīcās veiktajām kontrolēm.

Biežāk konstatētās neatbilstības dienesta viesnīcās:

- nav nodrošināts prasībām atbilstošs dušu skaits attiecībā pret ģimeņu skaitu;
- koplietošanas virtuvēs nepietiekams plīšu un izlietņu skaits trauku mazgāšanai;
- dienesta viesnīcas iekšējās kārtības noteikumos nav iekļauta telpu uzkopšanas kārtība;
- koplietošanas telpu uzkopšanas kārtība netiek ievērota;

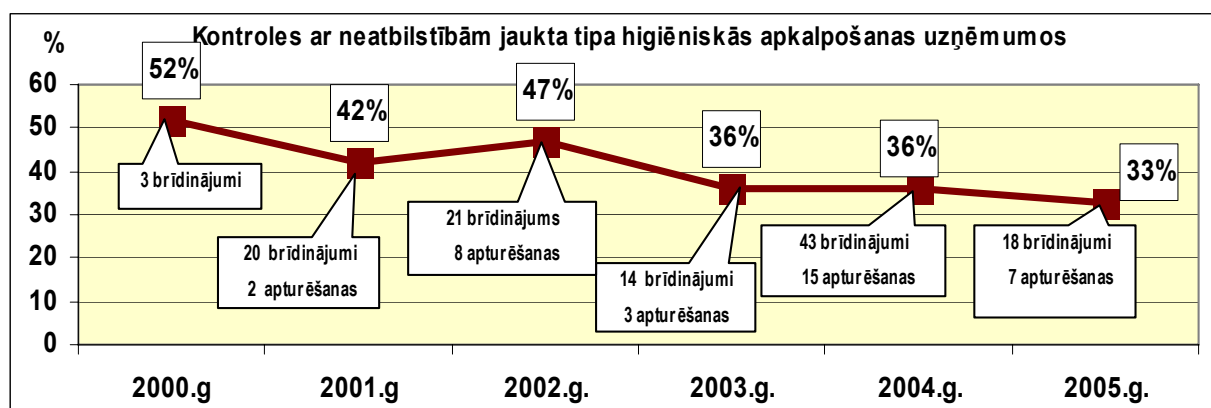

- dezinfekcijas līdzekļi netiek lietoti atbilstoši instrukcijai;
- uzkopšanas inventārs nav pietiekamā daudzumā un tas ir nemarkēts.

2005.gadā dienesta viesnīcām nosūtītas 15 brīdinājuma vēstules par iespējamu objekta darbības apturēšanu, 3 viesnīcu darbība daļēji vai pilnībā apturēta (daļēji apturētajām dienesta viesnīcām atļauts pieņemt tikai dušu un virtuves aprīkojuma daudzumam atbilstošu ģimeņu skaitu).

Jaukta tipa higiēniskās apkalpošanas uzņēmumi

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 2547 iedzīvotāju higiēniskās apkalpošanas uzņēmumu, tajā skaitā, arī jaukta tipa higiēniskās apkalpošanas uzņēmumi, kuros sniedz divu un vairāk veidu pakalpojumus, piemēram, frizētavas, pirtis, solāriji, kosmētiskie kabineti. Inspekcijas darbinieki 2005.gadā iedzīvotāju higiēniskās apkalpošanas uzņēmumos veikuši 3189 plānveida kontroles. 659 kontroles veiktas jaukta tipa iedzīvotāju apkalpošanas uzņēmumos. Neatbilstības normatīvajiem aktiem konstatētas 33% no visām veiktajām kontrolēm, 18 gadījumos uzņēmumi brīdināti par iespējamu pakalpojuma sniegšanas vai uzņēmuma darbības apturēšanu, 7 pakalpojumu sniegšana vai uzņēmumu darbība apturēta.

Biežāk konstatētās neatbilstības jaukta tipa higiēniskās apkalpošanas uzņēmumos:

- telpu apdare un iekārtas neatbilst normatīvo aktu prasībām;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

Kosmētiskie kabineti

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 112 kosmētiskie kabineti. Tajos veiktas 163 plānveida kontroles. Salīdzinot ar 2004.gadu, kontroļu skaits, kurās konstatētas neatbilstības, samazinājies no 24% uz 14%.

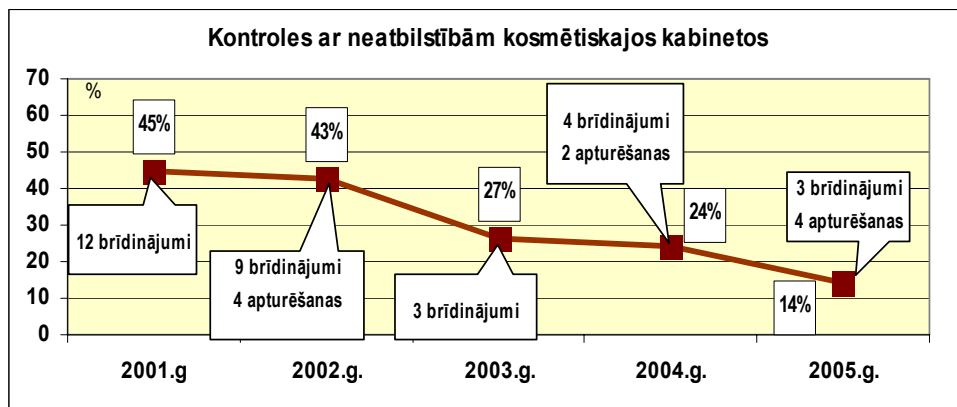
Biežāk konstatētās neatbilstības kosmētiskajos kabinetos:

- nav nodrošināti apstākļi darbinieku personīgās higiēnas ievērošanai (ziepes, dezinfekcijas līdzeklis rokām, dvielis);
- nav pirmās palīdzības aptieciņas;
- nav nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša ūdens padeve;
- uzkopšanas inventārs nav marķēts un netiek ievērots telpu uzkopšanas režīms;

- netiek ievērots darba piederumu tīrīšanas, mazgāšanas un dezinfekcijas režīms;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

2005.gadā
kosmētiskajiem

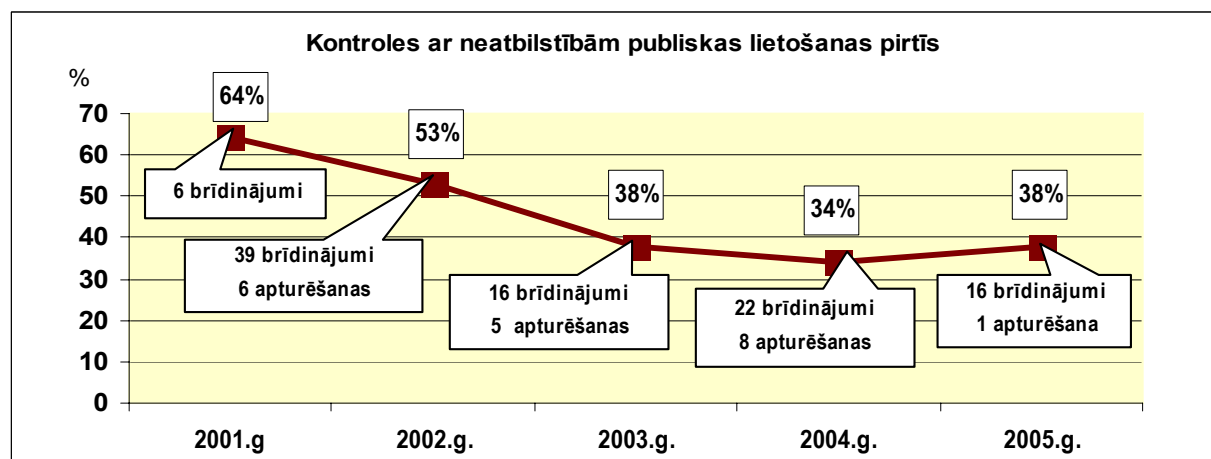
kabinetiem nosūtīti 3 brīdinājumi par iespējamu pakalpojuma sniegšanas vai uzņēmuma darbības apturēšanu, ja netiks novērsta neatbilstība normatīvajiem aktiem; 4 pakalpojumu sniegšana vai uzņēmumu darbība apturēta.

Pakalpojumu sniegšanas un uzņēmumu apturēšanas gadījumu skaits var atšķirties no izsūtīto brīdinājumu skaita. Katrā apturēšanas brīdinājumā tiek norādīts termiņš, kurā jānovērš kārtējā kontrolē konstatētās neatbilstības. Šis termiņš reizēm beidzas tikai nākamajā gadā, līdz ar to var veidoties situācijas, kad apturēšanu skaits pārsniedz attiecīgajā kalendārajā gadā izsūtīto brīdinājumu skaitu.

Publiskas lietošanas pirtis

Inspekcijas uzraudzībā 2005.gadā bija 300 publiskas lietošanas pirtis, kurās veiktas 411 plānveida kontroles. Neatbilstības konstatētas 38% no kopējā kontroļu skaita.

Biežāk konstatētās neatbilstības publiskas lietošanas pirtīs:

- telpu sastāvs neatbilst normatīvo aktu prasībām;
- neatbilstības telpu apdarē;
- nav ierīkota mākslīgā ventilācijas sistēma;
- nav uzkopšanas inventāra marķējuma un netiek ievērots telpu uzkopšanas režīms;
- telpu un inventāra dezinfekcijas pārkāpumi;
- nav dezinfekcijas līdzekļu vai to lietošanas instrukciju;
- telpas netiek uzturētas tīras;
- nav veikta pirts peldbaseina ūdens kvalitātes paškontrolē;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

2005.gadā publiskas lietošanas pirtīm izsūtīti 16 brīdinājumi par iespējamu pakalpojuma sniegšanas vai uzņēmuma darbības apturēšanu. Vienas pirts darbība apturēta, jo noteiktajā termiņā nebija novērsti brīdinājumā minētie pārkāpumi (pirtī nebija ierīkota ģērbtuve, tīrās veļas un pirts inventāra telpa).

Frizētavas

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 1357 frizētavas, kurās tika veiktas 1952 plānveida kontroles. Salīdzinot ar 2004.gadu, neatbilstību skaits frizētavās ir samazinājies par 11%. Ja 2004.gadā neatbilstības konstatētas 30% no visām kontrolēm, tad 2005.gadā – tikai 19% no visām kontrolēm. Samazinājies arī sankciju skaits – 2005.gadā frizētavām nosūtītas 34 brīdinājuma vēstules (2004.gadā – 130) par iespējamu frizētavas darbības apturēšanu, 18 frizētavu darbība

apturēta

(2004.gadā – 47).

Viens no

uzlabojumu

iesmesliem ir MK

18.01.2000

noteikumu Nr.25

„Noteikumi par

higiēnas prasībām

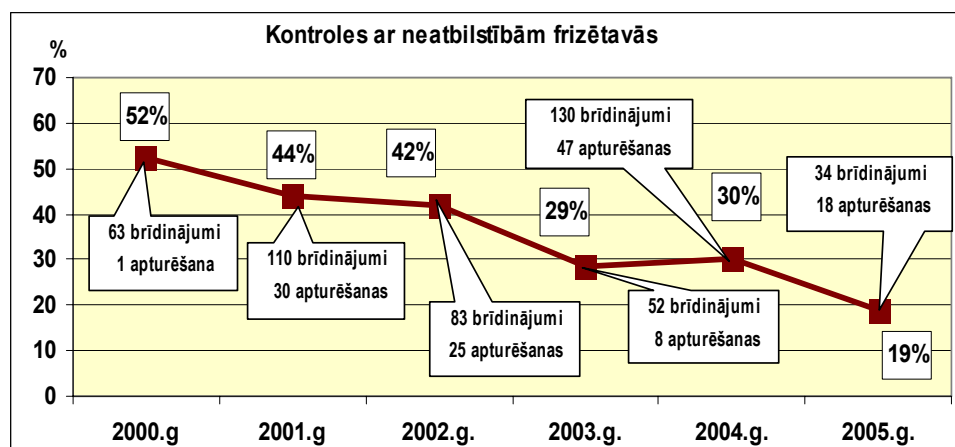
frizētavām”

grozījumi, kas

atcēla prasību

nodrošināt

frizētavā dabīgo apgaismojumu.

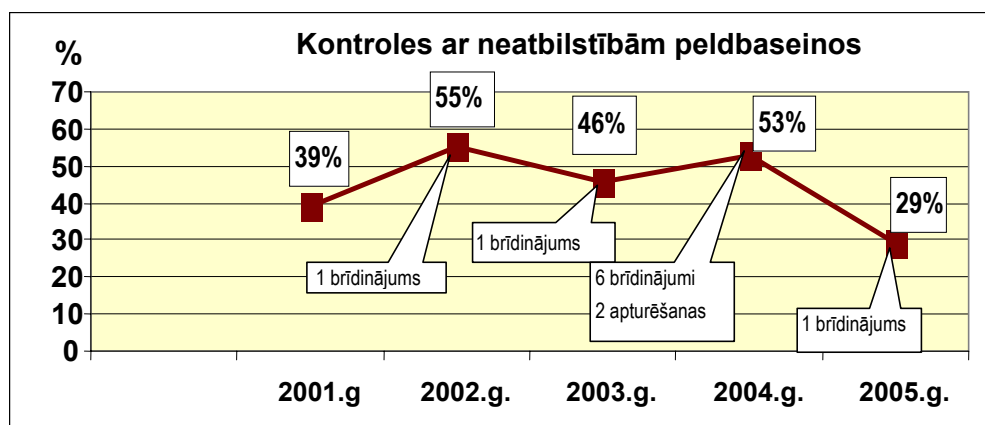

Biežāk konstatētās neatbilstības frizētavās:

- neveic frizieru darba piederumu tīrīšanu un dezinfekciju pēc katra klienta apkalpošanas;
- dezinfekcijas līdzekļu darba šķīdumus nesagatavo atbilstoši lietošanas instrukcijai un nemaina tos savlaicīgi;
- frizieriem nav divu darba piederumu komplektu;
- katram klientam neizmanto atsevišķu dvieļu vai salvešu komplektu;
- nav palīgtelpas darbinieku apģērba maiņai;
- lietoto veļu neglabā atbilstoši prasībām;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

Publiskas lietošanas peldbaseini

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 90 publiskas lietošanas peldbaseini, kuros veiktas 82 plānveida kontroles. Salīdzinot ar iepriekšējiem

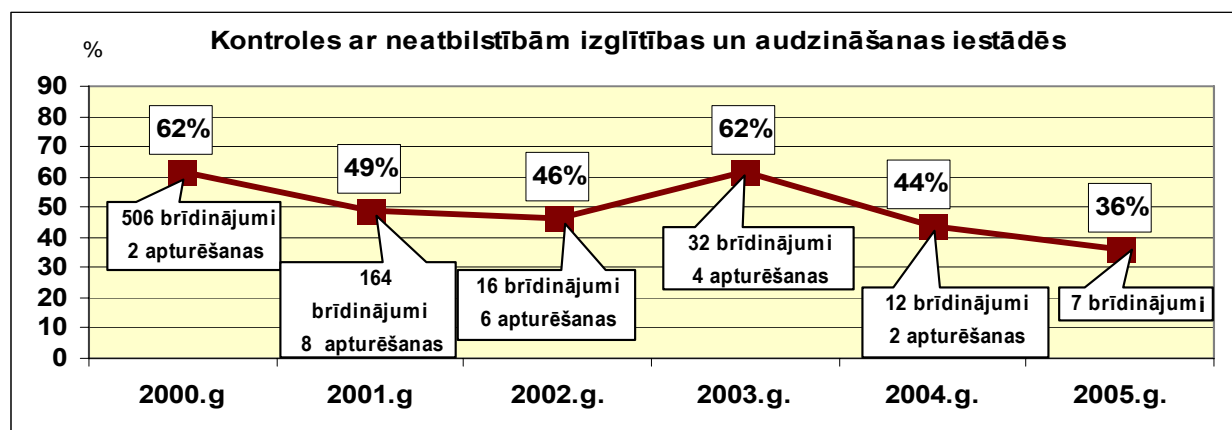
gadiem, neatbilstību skaits publiskas lietošanas peldbaseinos ir samazinājies. Piemēram, 2004.gadā neatbilstības tika konstatētas 53% kontroļu, 2005.gadā – 29% kontroļu.

Biežāk konstatētās neatbilstības publiskas lietošanas peldbaseinos:

- ūdens kvalitātes rādītāji neatbilst normatīvajiem aktiem;
- peldbaseina ūdens ķīmisko un mikrobioloģisko izmeklējumu biežums neatbilst normatīvo aktu prasībām;
- prasībām neatbilstošs brīvā hlora daudzums peldbaseina ūdenī;
- gaisa temperatūra peldbaseina telpā nav par 1⁰–3⁰ augstāka nekā ūdens temperatūra;
- nav iekārtots peldbaseina sanitārā stāvokļa nodrošināšanas žurnāls, kurā atzīmēt peldbaseina darbības paškontroli;
- nav norīkota atbildīgā persona par peldbaseina apmeklētāju personīgās higiēnas ievērošanu.

Izglītības un audzināšanas iestādes

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 2595 izglītības un audzināšanas iestādes (pirmsskolas izglītības iestādes, vispārīzglītojošās skolas, internātskolas, interešu izglītības iestādes, profesionālās izglītības iestādes, bērnu un pusaudžu darba un atpūtas nometnes). Tajās notikušas 3475 plānveida kontroles. 36% no visām kontrolēm konstatētas neatbilstības normatīvajiem aktiem. Tas ir par 8% mazāk nekā 2004.gadā. Nosūtīti 7 brīdinājumi par iespējamu iestādes darba apturēšanu, ja neatbilstības netiks novērstas.

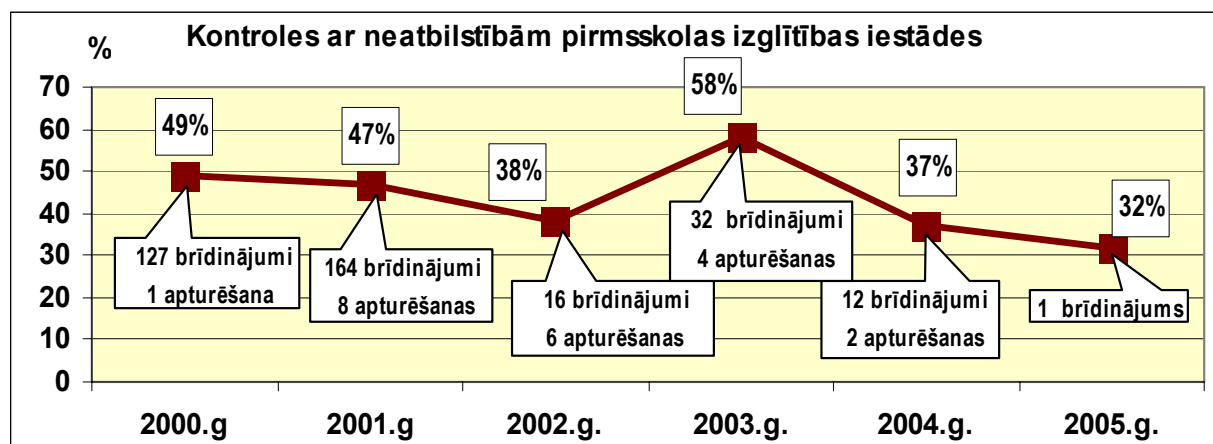
Inspekcijas uzraudzībā bija 600 pirmsskolas izglītības iestādes, kurās veikta 961 plānveida kontrole. Neatbilstības konstatētas 32% no visām kontrolēm, izsniegts 1 brīdinājums par iespējamu iestādes darbības apturēšanu.

Biežāk konstatētās neatbilstības pirmsskolas izglītības iestādēs:

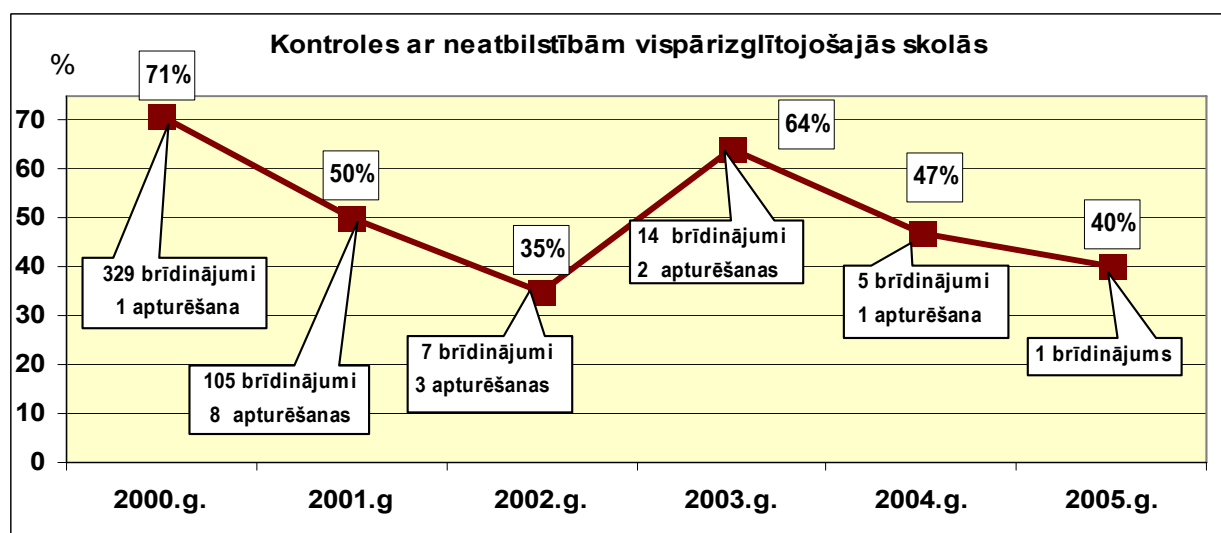
- sēdpodus nedezinficē atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- nav gultas veļas marķējuma;
- neievēro rotaļlietu mazgāšanas biežumu;
- nepietiekams dvieļu komplektu skaits;
- nav karstā ūdens;
- dezinfekcijas līdzekļi tiek uzglabāti bērniem pieejamās vietās;
- nepilnīgs telpu un aprīkojuma uzkopšanas un dezinfekcijas grafiks;
- netiek ievērota dezinfekcijas līdzekļu lietošanas instrukcija;
- uzkopšanas inventārs nav marķēts;
- nepareiza rotaļlietu kopšana;
- smilšu kastes nav pārklājamas;

- tualetes uzkopšanas inventārs netiek uzglabāts atsevišķi;
- nav mutes higiēnas piederumu bērniem, kas vecāki par 3 gadiem;
- nav veiktas obligātās medicīniskās pārbaudes, lai konstatētu galvas un drēbju utis;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

Inspekcija tās uzraudzībā esošajās 1013 vispārizglītojošajās skolās veikusi 1610 plānveida kontroles. 40% kontroļu konstatētas neatbilstības normatīvajiem aktiem, nosūtīts 1 brīdinājums par iespējamu iestādes darbības apturēšanu.

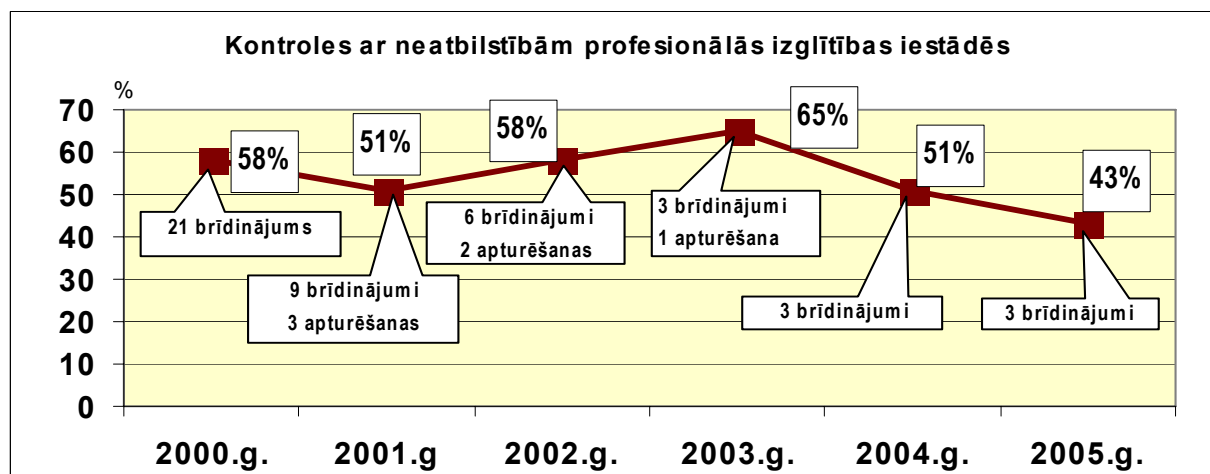
Biežāk konstatētās neatbilstības vispārizglītojošajās skolās:

- skolas tualetes nav nodrošinātas ar tualetes papīru, ziepēm un roku susināšanas līdzekļiem;
- nav atsevišķu tuaļu zēniem un meitenēm;
- tualetes kabīnēm nav durvju;
- tāfelēm nav mākslīgā apgaismojuma;
- skolas telpu uzkopšanas inventārs nav atbilstoši marķēts un tualetes uzkopšanas inventāru neuzglabā atsevišķi;
- nav izstrādāts telpu uzkopšanas režīms vai tas netiek ievērots;
- dezinfekcijas līdzekļus neizmanto atbilstoši lietošanas instrukcijai;
- ķīmijas kabinetā nav ierīkots velkmes skapis;
- netiek ievērots telpu vēdināšanas režīms;
- gaisa temperatūra mācību telpās ziemā bija zemāka par 18°C (minimālā temperatūra);
- pie logiem nav saules aizsargierīču;

- nav veiktas obligātās medicīniskās pārbaudes, lai konstatētu galvas un drēbju utis;
- telpu apdares materiāli nav viegli kopjami;
- atkritumu konteineri nav novietoti uz betonēta vai asfaltēta seguma, nav norobežoti ar aizsegu;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 134 profesionālās izglītības iestādes, kurās veiktas 193 plānveida kontroles. Neatbilstības normatīvajiem aktiem konstatētas 43% no visām kontrolēm. Salīdzinot ar 2004.gadu, kad neatbilstības tika konstatētas 51% kontroļu, profesionālo izglītības iestāžu darbs Inspekcijas kompetences jomās uzlabojies. Nosūtīti 3 brīdinājumi par iespējamu iestādes darbības apturēšanu, ja netiks novērstas neatbilstības.

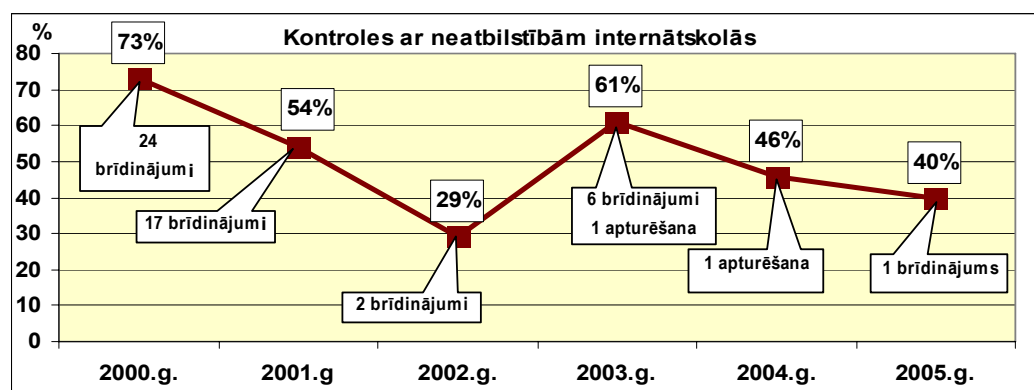
Biežāk konstatētās neatbilstības profesionālās izglītības iestādēs:

- netiek ievērots telpu vēdināšanas režīms;
- tāfelēm nav mākslīgā apgaismojuma;
- tualetes nav nodrošinātas ar roku susināšanas līdzekļiem;
- tualetes telpas neuzkopj pēc katra starpbrīža;
- tualetes uzkopšanas inventārs netiek glabāts atsevišķi no pārējā telpu uzkopšanas inventāra;
- ķīmijas kabinetā nav ierīkots velkmes skapis;

Inspekcijas uzraudzībā bija arī 86 internātskolas, kurās veiktas 143 plānveida kontroles. Neatbilstības konstatētas 40% no visām kontrolēm. Brīdinājums par iespējamu internātskolas darbības apturēšanu nosūtīts 1 gadījumā.

Biežāk konstatētās neatbilstības internātskolās:

- tualete nav aprīkota ar izlietni;
- nav atsevišķas tualetes zēniem un meitenēm;
- tualetē nav tualetes papīra, roku mazgāšanas līdzekļu un roku susināšanas līdzekļu;

- tāfelēm nav mākslīgā apgaismojuma;
- telpu apdares materiāli nav viegli kopjami;
- darbinieki nav savlaicīgi veikuši obligātās veselības pārbaudes.

2005.gadā notikušas arī 395 plānveida kontroles bērnu un pusaudžu darba un atpūtas nomētnēs. Neatbilstības konstatētas 22% no visām kontrolēm.

Biežāk konstatētās neatbilstības bērnu nomētnēs:

- kontroles laikā nevar uzrādīt visu nepieciešamo dokumentāciju par bērniem (ārsta izziņas, pedikulozes pārbaudes, infekcijas slimību reģistrācijas žurnālu);
- ārsta izziņās par nomētnes dalībnieka veselības stāvokli nav informācijas par vakcināciju.

Viena no neatbilstībām, kas bieži sastopama dažādās Inspekcijas kontroles jomās, ir tā, ka objektu (piemēram, izglītības un audzināšanas iestāžu, veselības aprūpes iestāžu, kosmētisko kabinetu u.tml.) darbinieki neglabā savas personas medicīniskās grāmatiņas kontrolei pieejamā vietā. Tas nozīmē, ka tiek apgrūtināts inspektoru darbs, jo nav iespējams pārbaudīt, vai attiecīgajai personai ir veiktas visas obligātās medicīniskās pārbaudes; turklāt kontroli nepieciešams veikt atkārtoti, lai inspektori varētu pārliecināties, ka attiecīgās iestādes darbiniekam tomēr personas medicīniskā grāmatiņa ir.

Peldvietas

2005.gadā peldvietās veiktas 43 plānveida kontroles, 8 kontroles pēc informācijas saņemšanas, 22 priekšlikumu izpildes kontroles. Neatbilstības konstatētas 42 no visām kontrolēm, t.i., 58% kontroļu.

Biežāk konstatētās neatbilstības peldvietās:

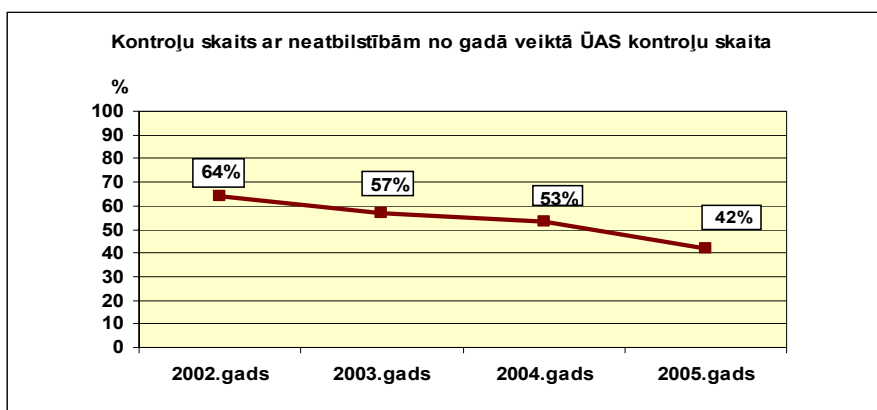
- nav Sabiedrības veselības aģentūras atzinuma par ūdens kvalitāti peldsezonas sākumā;
- peldvieta nav norobežota ar bojām;
- neveic smilšu virskārtas iridnāšanu;
- nav saskaņota peldvietas projekta;
- peldvietā nav nodrošināts dzeramais ūdens.

Publiskā dzeramā ūdens apgāde

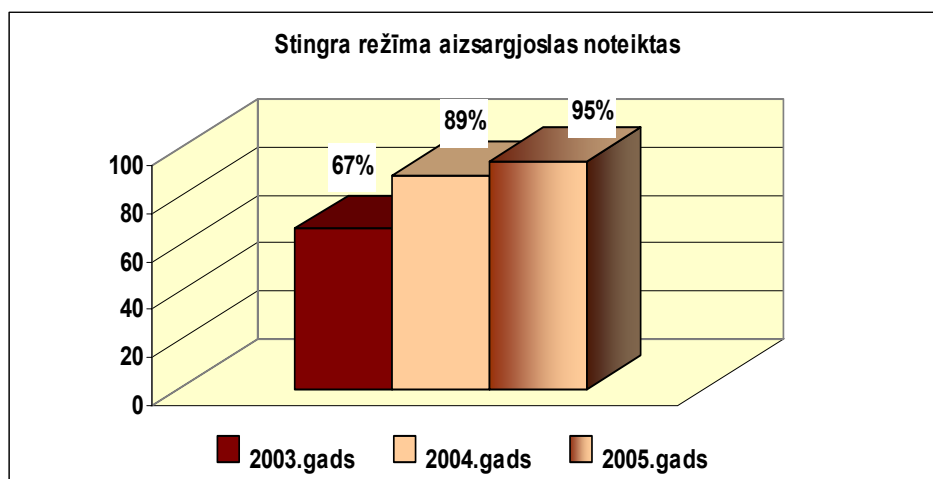
2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 1530 ūdens apgādes sistēmas (ŪAS), tajās veiktas 1500 plānveida kontroles. Neatbilstības konstatētas 42% no visām kontrolēm. Tas ir par 11% mazāk nekā 2004.gadā.

Analizējot kontroļu rezultātus var secināt, ka, salīdzinot ar 2004.gadu,

noteikts vairāk stingra režīma aizsargjoslu. 2004.gadā stingra režīma aizsargjoslas bija noteiktas 89% no visām ŪAS, bet 2005.gadā – 95%. Teritorija bija iežogota 91% no kontrolētajām ŪAS, aprobežojumi ievēroti – 97% kontrolēto ŪAS.

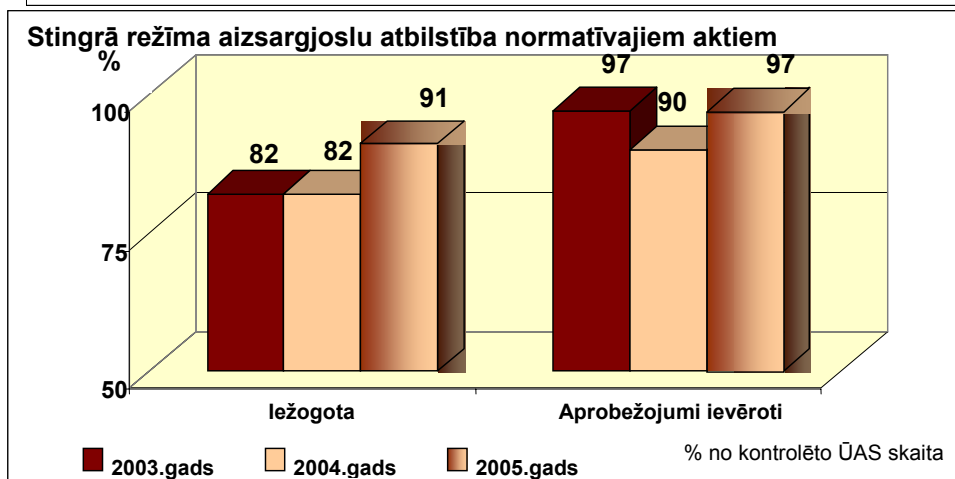
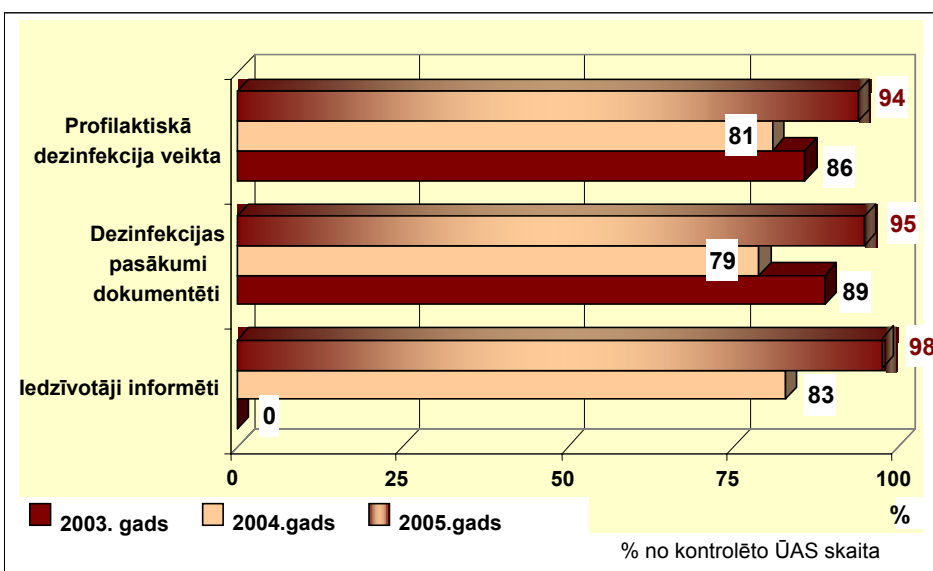

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, uzlabojusies situācija arī ŪAS dezinfekcijā. 2005.gadā profilaktiskā dezinfekcija bija veikta 94% no kontrolētajām ŪAS, dezinfekcijas pasākumi bija dokumentēti 95% gadījumu, iedzīvotāji par profilaktisko dezinfekciju informēti 98% no kontrolētajām ŪAS.

Biežāk konstatētās neatbilstības ūdens apgādes sistēmās:

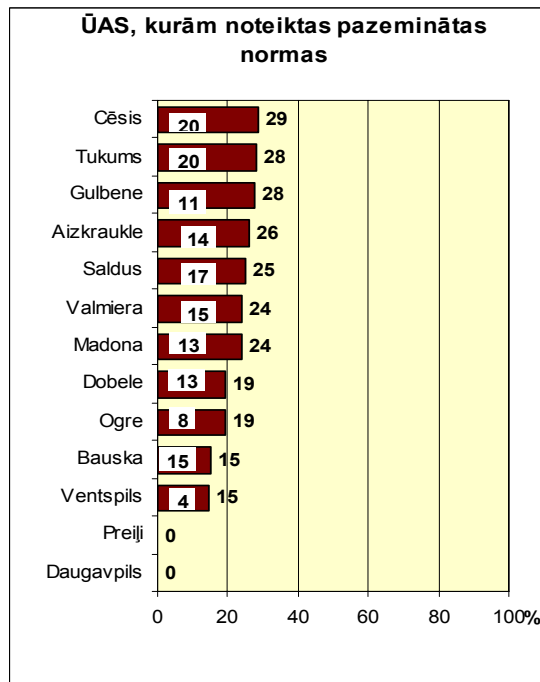
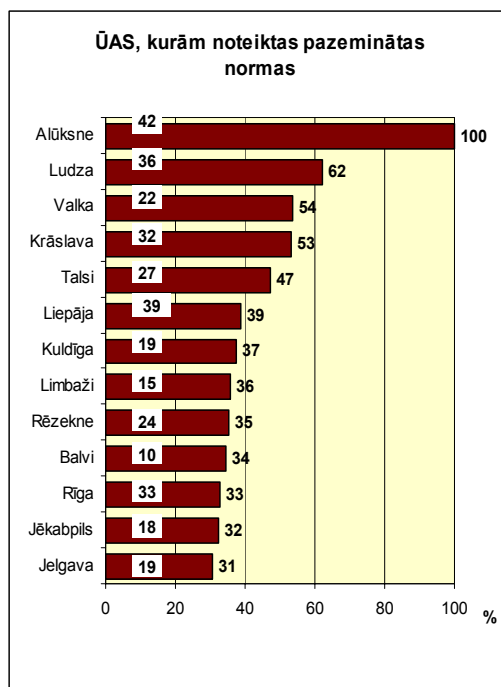
- dzeramā ūdens kvalitāte neatbilst prasībām;
- nav izstrādāta un ievērota paškontroles sistēma;
- dzeramā ūdens laboratoriskie izmeklējumi nav noteikti pilnā apjomā;
- nav izstrādāts korektīvo pasākumu plāns, lai novērstu dzeramā ūdens neatbilstību;
- stingrā režīma aizsargjoslai nav iezogojuma vai arī tas ir bojāts;
- stingrā režīma aizsargjoslai nav uzlikta brīdinājuma zīme;
- nav veikta profilaktiskā dezinfekcija;
- nav veikta dezinfekcijas efektivitātes kontrole;
- kārtējā monitoringa programma nav saskaņota ar Sabiedrības veselības aģentūru.

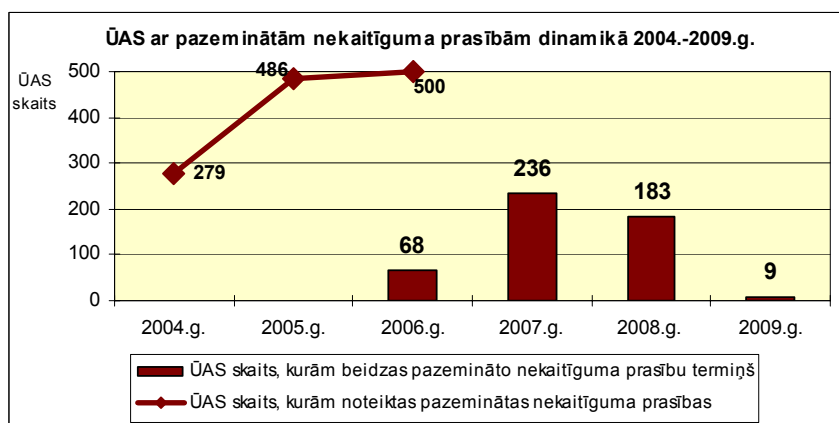
Ūdens apgādes sistēmas ar pazeminātām nekaitīguma prasībām

MK 29.04.2003. noteikumu Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” 19.pantā noteikts: „Ja dzeramais ūdens attiecīgajā ģeogrāfiskajā teritorijā neatbilst šo noteikumu prasībām, bet nerada draudus patērētāju veselībai un ja minēto neatbilstību nevar novērst 30 dienu laikā, un citā veidā nav iespējams nodrošināt dzeramā ūdens piegādi, veselības ministrs var noteikt ūdenim pazeminātas nekaitīguma prasības (turpmāk – īpašas normas) uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus.”

2005.gadā Latvijā kopā bija 486 ŪAS ar pazeminātām nekaitīguma prasībām jeb īpašajām normām.

Lai pieprasītu īpašo normu piemērošanu, ūdens piegādātājam Sabiedrības veselības aģentūrā jāiesniedz iesniegums, kurā norādīti MK noteikumos minētie dati; t.sk. jānorāda korektīvā rīcības plāna (pasākumu plāns dzeramā ūdens kvalitātes un nekaitīguma nodrošināšanai) kopsavilkumu (ieskaitot darba grafiku).

Īpašās normas tiek piemērotas uz noteiktu termiņu (kas kopā nav ilgāks par deviņiem gadiem, ja tiek pieprasīta atkārtota īpašo normu piemērošana).

Laboratoriskie izmeklējumi un mērījumi

2005.gadā veikts 131 laboratoriskais izmeklējums. 51 gadījumā konstatēts, ka rādītāji neatbilst normai. Salīdzinot ar 2004.gadu, retāk veikti trokšņa un vibrācijas līmeņa mērījumi, bet biežāk – ūdens mikrobioloģiskie izmeklējumi. Turklāt tie biežāk nekā 2004.gadā neatbilda normai.

Veids	Skaits 2005.g.	Neatbilst normai 2005.g.	Neatbilst normai 2005.g., %	Neatbilda normai 2004.g., %
Fizikālie mērījumi, t.sk.	43	14	33%	32%
<i>Trokšņa līmenis</i>	38	14	37%	37%
<i>Vibrācijas līmenis</i>	5	0	0	0
Dzeramā ūdens ķīmiskie izmeklējumi	51	30	59%	57%
Dzeramā ūdens mikrobioloģiskie izmeklējumi	37	7	19%	5.5%

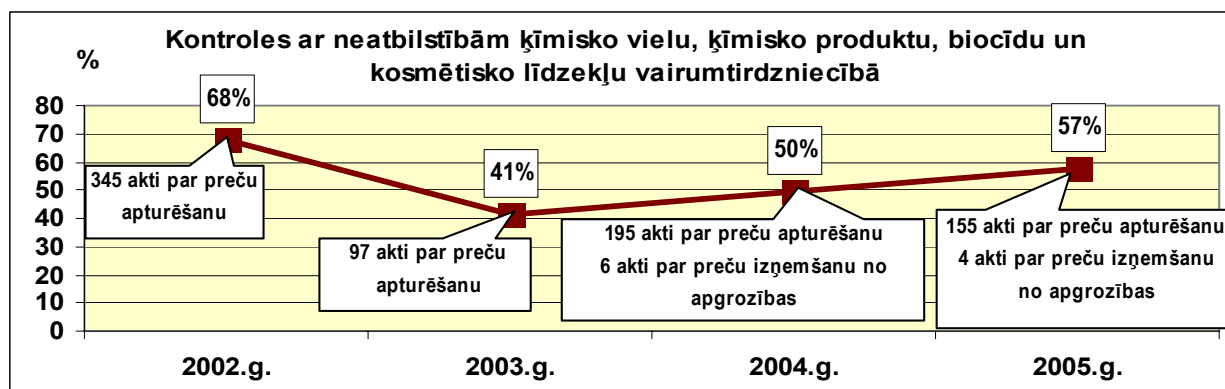
Produktu drošums

Ķīmisko vielu, ķīmisko produktu, biocīdu un kosmētikas līdzekļu tirdzniecība un lietošana

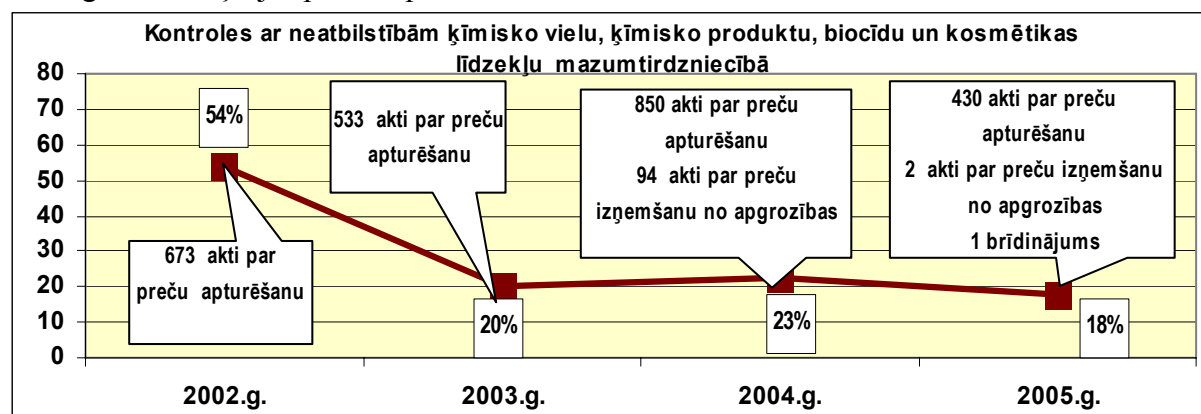
2005.gadā Inspekcijas uzraudzībā bija 7095 ķīmisko vielu, ķīmisko produktu, jauktā tipa un kosmētikas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības objekti. Tajos kopā tika veiktas 3270 plānveida kontroles, no kurām 836 kontrolēs konstatēja neatbilstības normatīvajiem aktiem.

Kontrolētie objekti	Uzraudzībā esošo objektu skaits	Plānveida kontroļu skaits	Plānveida kontroles, kurās konstatētas neatbilstības
Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu vairumtirdzniecības objekti	495	254	132
Kosmētikas līdzekļu vairumtirdzniecības objekti	381	104	87
Jauktā tipa vairumtirdzniecības objekti	140	100	53
Ķīmisko vielu, ķīmisko produktu un kosmētikas līdzekļu mazumtirdzniecības objekti	5993	2807	562
Kopā	7009	3265	834

VSI uzraudzībā ir 1016 ķīmisko vielu, ķīmisko produktu un kosmētikas līdzekļu vairumtirdzniecības uzņēmumu. Veicot kontroles šajos objektos, 57% no tiem konstatētas neatbilstības. 2005.gadā vairumtirdzniecības objektos noformēti 155 akti par ķīmisko un kosmētikas preču izplatīšanas apturēšanu un 4 akti par preču izņemšanu no apgrozības.

Tāpat arī Inspekcijas uzraudzībā ir 5993 ķīmisko vielu, ķīmisko produktu un kosmētikas līdzekļu mazumtirdzniecības uzņēmumu. Veicot šajos objektos kontroles, 18% no tiem tika konstatētas neatbilstības normatīvajiem aktiem. Tika noformēti 430 akti par preču izplatīšanas apturēšanu un 2 akti par preču izņemšanu no apgrozības mazumtirdzniecības objektos. Izsniegtas 388 atļaujas preču izplatīšanas atsākšanai.

Ķīmisko preču kontrole

Veicot kontroles, konstatēts, ka ķīmisko produktu tirdzniecības uzņēmumi pārdod lielu daudzumu bīstamo ķīmisko produktu – vidēji 92% uzņēmumu atrodams kāds bīstamais produkts.

Tirdzniecības uzņēmumos, kuros ir bīstamie ķīmiskie produkti, visbiežāk tiek pārdoti šādi produkti:

- uzliesmojoši – 88% uzņēmumu,
- kairinoši – 87% uzņēmumu,
- kaitīgi – 72% uzņēmumos,
- videi bīstami – 52% uzņēmumos,
- kodīgi – 47% uzņēmumos.

Biežāk konstatētās neatbilstības ķīmisko preču tirdzniecībā:

- nav marķējuma latviešu valodā;
- marķējumā nav norādīta importētāja vai izplatītāja adrese un tālruna numurs;
- nav norādīta produkta masa vai tilpums;
- bīstamām ķīmiskām vielām un ķīmiskiem produktiem nav norādīts iedarbības raksturojums, drošības prasības vai bīstamības raksturojums;
- uz iepakojuma nav bīstamības simbolu;
- nav taustāmā bīstamības brīdinājuma simbola;

- ķīmiskās vielas un ķīmiskie produkti netiek uzglabāti atsevišķi no pārtikas;
- nav ievērots bīstamo ķīmisko produktu uzglabāšanas augstums (lai tos nevarētu aizniegt bērni).

Iemesli ķīmisko preču izplatīšanas apturēšanai:

- neatbilstības marķējumā bīstamiem ķīmiskiem produktiem (nav etiķetes valsts valodā; etiķetē nav norādītas: R un S frāzes; bīstamības simboli; to paskaidrojumi);
- nav drošības datu lapu bīstamiem ķīmiskiem produktiem vai tās nav latviešu valodā;
- pamatotas aizdomas par aizliegumu un ierobežojumu neievērošanu (piemēram, attiecīga informācija etiķetē vai drošības datu lapā);
- iepakojuma neatbilstība, t.sk. nav bērniem droša iepakojuma;
- nav taustāma bīstamības brīdinājuma.

Iemesli ķīmisko preču izņemšanai no apgrozības:

- gaisa atsvaidzinātāji, kas atgādina rotaļlietas;
- krāsainas un smaržīgas lampu eļļas, klasificētas kā „kaitīgs – norijot var izraisīt plaušu bojājumu” (Xn R65);
- Uz preces nav nekāda marķējuma.

Kosmētikas līdzekļu tirdzniecības kontrole

Inspekcijas darbinieki 2005.gadā veikuši 144 plānotas kontroles kosmētikas līdzekļu tirdzniecības uzņēmumos, 12 kontroles izskatot iedzīvotāju iesniegumus, kā arī kontroles pēc saņemtās informācijas RAPEX sistēmas ietvaros un uzdoto priekšlikumu izpildes kontroles.

2005.gadā liela uzmanība pievērsta uzņēmēju informēšanai par jaunumiem normatīvajos aktos kosmētikas līdzekļu tirdzniecības jomā, skaidrota labas ražošanas prakses būtība, Eiropas Savienības direktīvās noteikto prasību atspoguļojums nacionālajā likumdošanā, kā arī pārrunāta informācijas (dosjē) par kosmētikas līdzekli nepieciešamība. Uzņēmēji informēti par nepieciešamo izglītību atbildīgajām personām.

12 ražotāju un pirmo importētāju uzņēmumos Inspekcija arī veikusi labas ražošanas prakses, atbildīgo personu izglītības un informācijas (dosjē) par kosmētikas līdzekļiem kontroli.

2005.gadā saņemtas 15 iedzīvotāju sūdzības par kosmētikas līdzekļiem. 7 no tām saņemtas par kosmētikas līdzekļu tirdzniecību veikalos (kosmētikas līdzekļi tiek tirgoti bez marķējuma valsts valodā, pēc derīguma termiņa beigām), saņemtas arī 2 sūdzības par šampūniem (vienā gadījumā konstatēta neatbilstība), 2 - par matu krāsām, viena sūdzība par vannas ekstraktu (konstatēta neatbilstība), 2 sūdzības par dekoratīvo kosmētiku (konstatētas neatbilstības marķējumā), viena sūdzība par zobu pastu (nepamatoti apgalvojumi marķējumā). Lai pārlicinātos, vai sūdzībā minētā informācija apstiprinās, par vairākām sūdzībām pieprasīta informācija ES dalībvalsts kompetentajai iestādei. Salīdzinājumā ar 2004.gadu sūdzību skaits ir pieaudzis par 60% (2004.gadā bija saņemtas 9 sūdzības).

Iemesli kosmētikas līdzekļu izplatīšanas apturēšanai:

- paaugstināta riska kosmētikas līdzekļi – matu krāsas, depilācijas krēmi u.tml.; nav nodrošināti ar marķējumu valsts valodā;
- konstatētas aizliegtas sastāvdaļas vai nav ievēroti sastāvdaļu ierobežojumi (piemēram, nagu kopšanas līdzekļu sastāvā konstatēta aizliegta, reproduktīvai sistēmai toksiska sastāvdaļa – *dibutyl phthalate*, konstatēta dažādu krāsvielu lietošanas ierobežojumu neievērošana);
- kosmētikas līdzekļi (ziepes) mazumtirdzniecībā tiek pārdoti vispār bez marķējuma;

- produktiem, ko piedāvā tirgū kā kosmētikas līdzekļi, marķējumā norādīti farmakoloģiski efekti;
- nav iespējams noskaidrot minimālo derīguma termiņu un ir pazīmes, ka kosmētikas līdzeklis atrodas tirdzniecībā ilgu laiku;
- marķējumā nav norādīti svarīgi lietošanas brīdinājumi, vai arī tie ir kļūdaini.

KOSMĒTIKAS LĪDZEKĻU DATU BĀZE

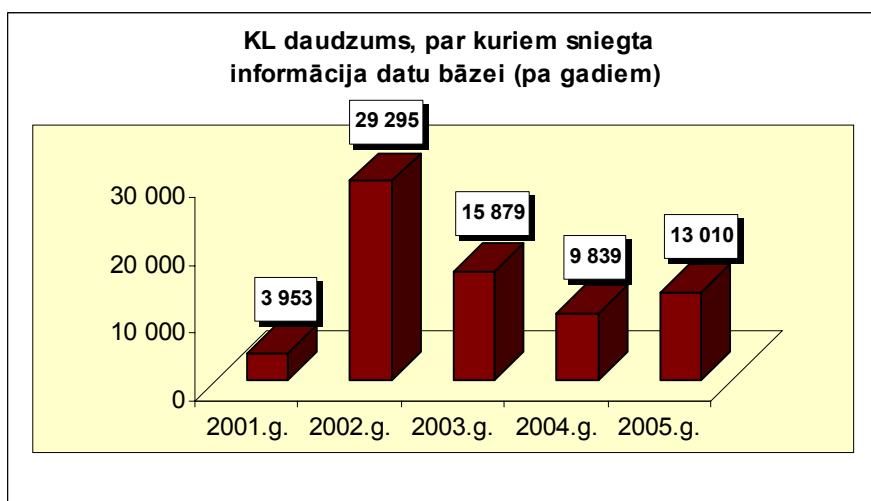
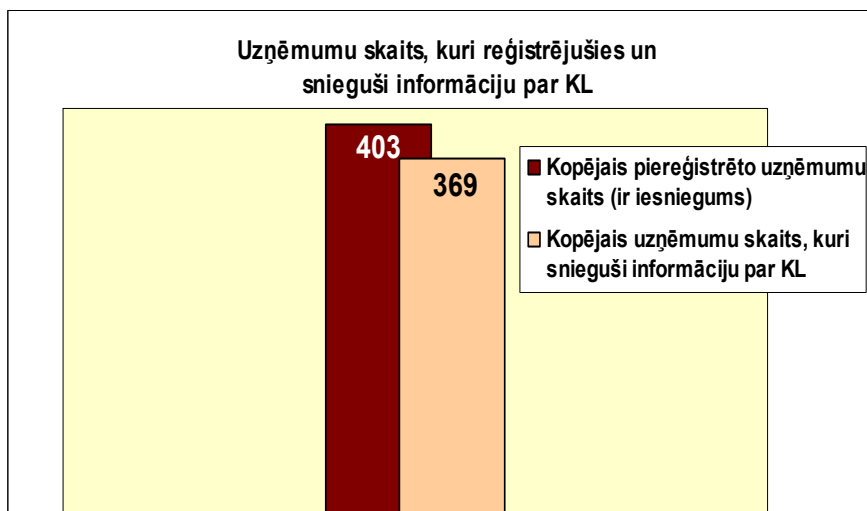
2005.gadā turpināts darbs pie informācijas uzkrāšanas par kosmētikas līdzekļu (KL) ražotājiem, importētājiem un izplatītājiem. Līdz 2005.gada 31.decembrim Inspekcijas datu bāzē (DB) kā kosmētikas līdzekļu ražotāji, importētāji un izplatītāji bija reģistrējušies 403 uzņēmumi. 44 no tiem bija ražotāji. 2005.gadā reģistrējušies 67 jauni uzņēmumi.

MK 20.04.2004.
noteikumos Nr.354
"Noteikumi par
būtiskajām prasībām
kosmētikas līdzekļiem un
to uzraudzības kārtība"
noteikts, ka uzņēmējiem

kontroles vajadzībām jāpaziņo Inspekcijai kosmētikas līdzekļu ražošanas vai pirmās importēšanas vietas adrese. Tādēļ izstrādāta veidlapa, kas ievietota Inspekcijas interneta mājas lapā. Kopš minēto noteikumu stāšanās spēkā adreses paziņojumu ir iesnieguši 88 uzņēmumi.

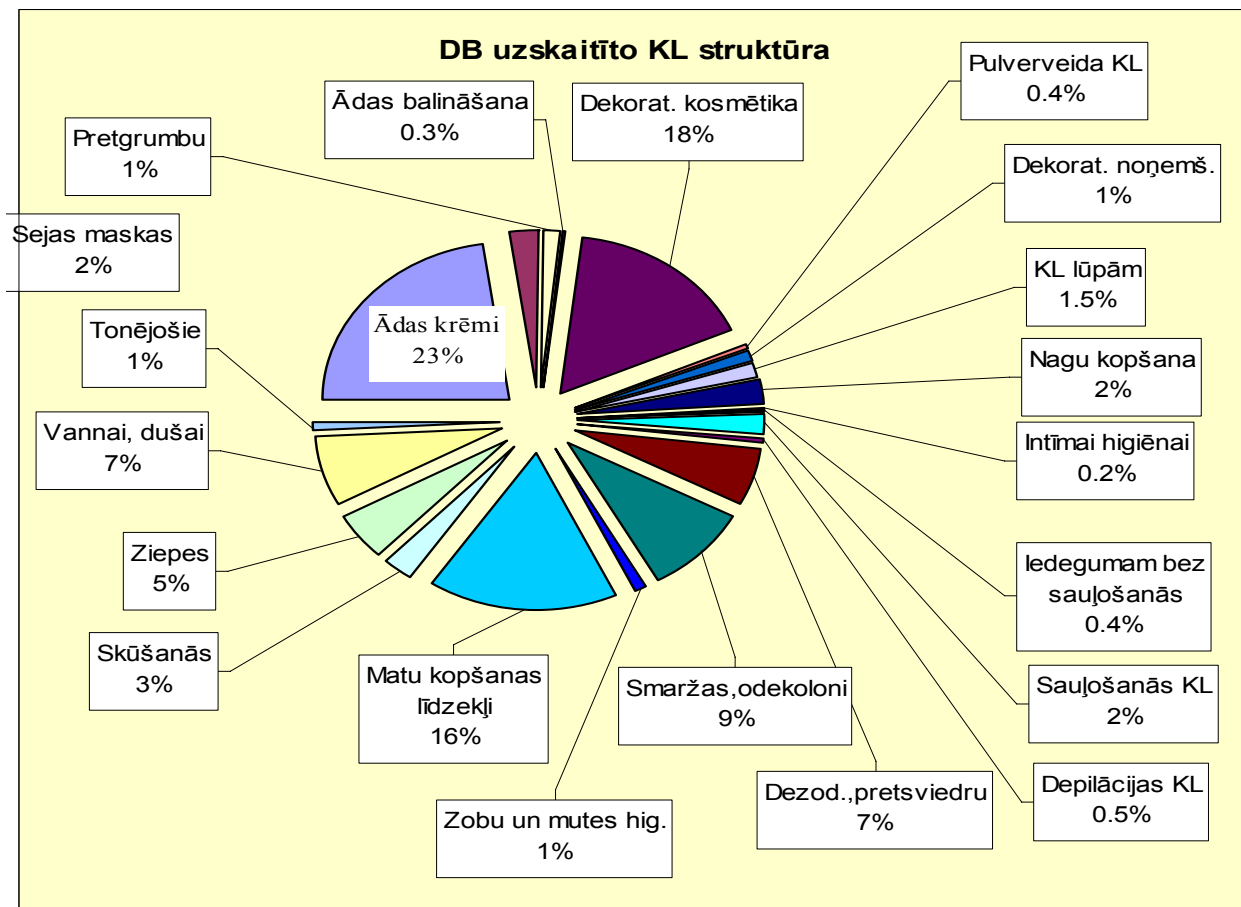
No uzņēmumiem, kas reģistrējušies Inspekcijā (403), informāciju par kosmētikas līdzekļiem, iesniedzot veidlapas un tām pievienoto informāciju, snieguši 369 uzņēmumi. Sākot no 2001.gada, uzņēmumi kopā snieguši informāciju par 71 976 kosmētikas līdzekļiem. 2005.gadā uzņēmumi ir snieguši informāciju par 13 010

Tas ir par 3171 kosmētikas līdzekļiem vairāk nekā 2004.gadā.

Visvairāk sniegta informācija par ādas krēmiem (23%), dekoratīvo kosmētiku (18%), matu kopšanas līdzekļiem (16%), vannas un dušas kosmētiku (7%) (skat. attēloto kosmētikas līdzekļu struktūru datu bāzē).

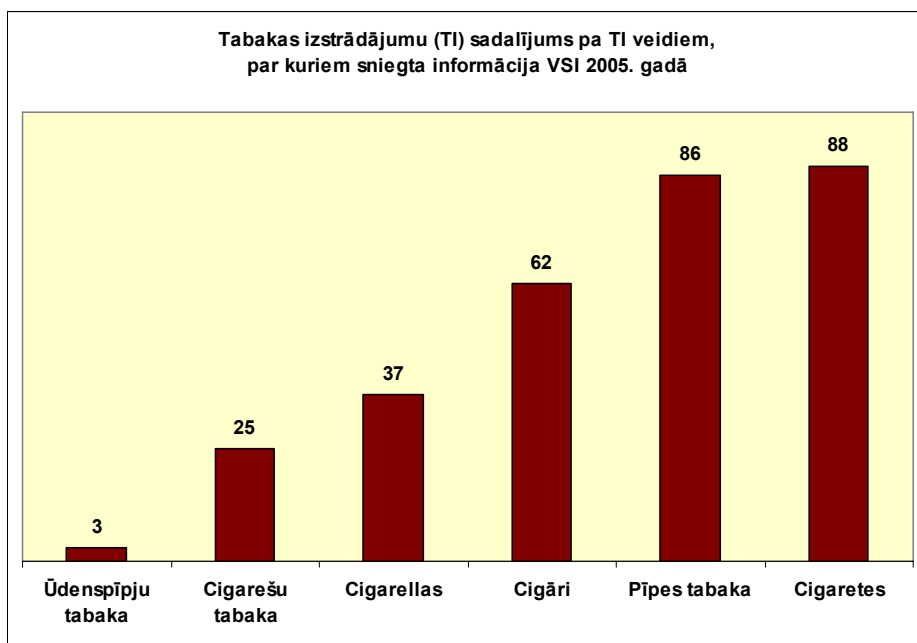

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU DATU BĀZE

Likuma "Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu" 7.¹ pantā noteikts, ka tabakas izstrādājumu ražotājiem un importētājiem katru gadu līdz 31.decembrim jāiesniedz Valsts sanitārajai inspekcijai visu to sastāvdaļu saraksts, kuras lieto attiecīgo tabakas izstrādājumu ražošanā, kā arī jānorāda sastāvdaļu daudzums katrā izstrādājumā atbilstoši tirdzniecības markai un veidam. Sarakstā jānorāda sastāvdaļu funkcijas un kategorija, kā arī ražotājam vai importētājam pieejamie toksikoloģisko pētījumu dati par šīm sastāvdaļām. Minētajam sarakstam jāpievieno deklarācija, kurā izklāstīti iemesli šo sastāvdaļu iekļaušanai attiecīgajos tabakas izstrādājumos.

Lai tabakas ražotāji un importētāji varētu iesniegt šo informāciju, Valsts sanitārā inspekcija ir izstrādājusi un ievietojuši mājas lapā informācijas sniegšanas procedūras aprakstu un informācijas sniegšanai izmantojamo veidlapu.

2005.gadā uzņēmēji snieguši informāciju par 285 tabakas izstrādājumiem (jauniem un atkārtoti). Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, tabakas izstrādājumu kopējais daudzums datu bāzē palielinājies par 148 izstrādājumiem.

Uzņēmumi nav snieguši atkārtotu informāciju par 16 tabakas izstrādājumiem, pirmo reizi 2005.gadā informāciju snieguši 2 uzņēmumi, bet viens nav atjaunojis iepriekš sniegtās ziņas par 3 tabakas izstrādājumiem. Līdz 2005.gada 31.decembrim datu bāzē kopumā izdarīti ieraksti par 301 tabakas izstrādājumu.

Tabakas izstrādājums	Nosaukumu skaits
Īdenspīpu tabaka	3
Cigarešu tabaka	25
Cigarellas	37
Cigāri	62
Pīpes tabaka	86
Cigaretes	88
Kopā	301

Inspekcija ir sagatavojusi un uztur VSI mājas lapā informāciju par cigarešu dūmos esošo nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda daudzumu.

SANKCIJAS

Inspekcijas 2005.gadā piemērotās sankcijas un citi veiktie pasākumi:

- Noformēti 1584 protokoli par administratīvajiem pārkāpumiem. Administratīvo pārkāpumu lietās pieņemti 1508 lēmumi, tai skaitā arī par soda naudas piemērošanu kopumā par 30 009 latiem;

Sankciju veidi	Skaitis 2005.gadā
Akts par preču izplatīšanas apturēšanu	587
Akts par preču izņemšanas no apgrozības	6
Objekta darbības apturēšana	38

- Apturēta preču izplatīšana 587 gadījumos, 400 gadījumos izdotas atļaujas preču izplatīšanas atsākšanai;

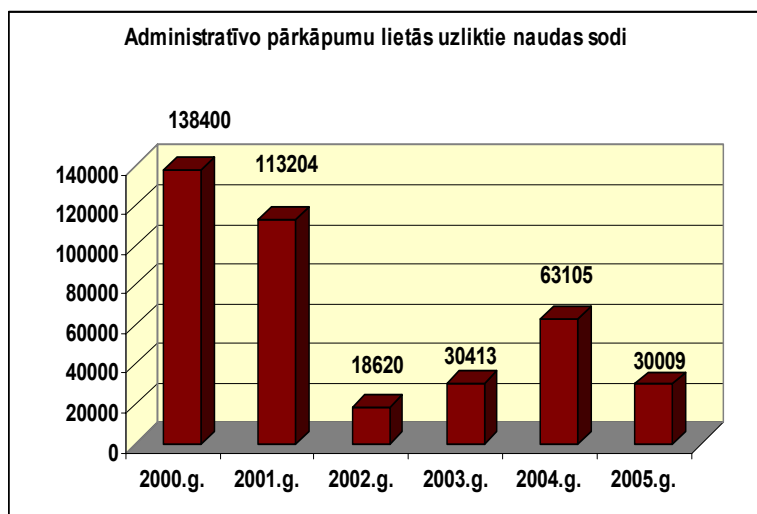
- Preces izņemtas no apgrozības 6 gadījumos;

- Nosūtīti 135 brīdinājumi par iespējamu uzņēmuma darbības vai pakalpojuma sniegšanas apturēšanu;

- Noformēti 1584 protokoli par administratīvo pārkāpumu;

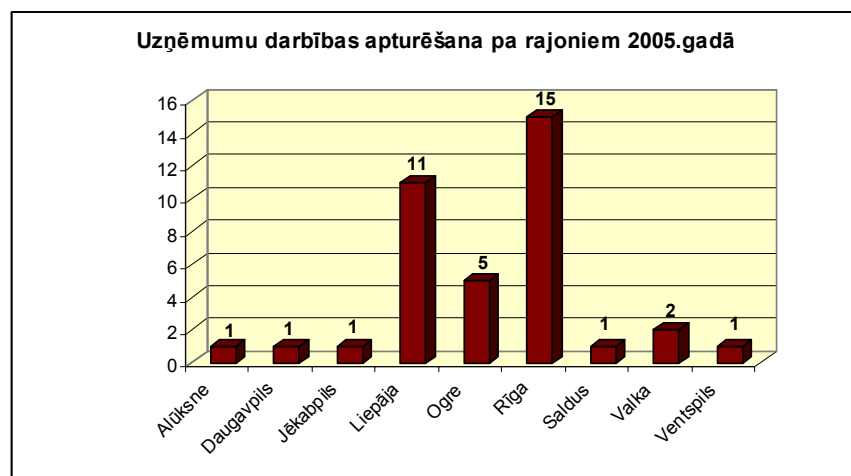
- Apturēta 38 uzņēmumu darbība vai pakalpojumu sniegšana,

- Izsniegta 31 atļauja atsākt uzņēmuma darbību vai pakalpojumu sniegšanu.

2005.gadā visbiežāk apturēta frizētavu darbība – 18 reizes. 4 reizes apturēta kosmētisko kabinetu darbība, 3 reizes – dienesta viesnīcu, 3 reizes arī manikīra kabinetu, un tetovēšanas salonu darbība.

Visvairāk uzņēmumu darbība apturēta Rīgas reģionā – 15 un Liepājā – 11.

2005.gadā izskatītas 19 sūdzības par Inspekcijas amatpersonu lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās. No tiem

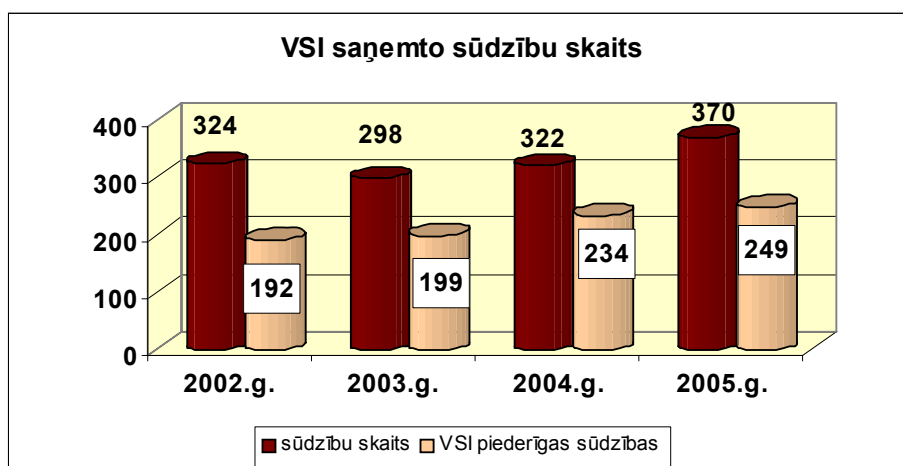
- 16 lēmumi atstāti negrozīti;
- 3 lietas nosūtītas jaunai izskatīšanai.

**Valsts sanitārās inspekcijas administratīvo pārkāpumu lietās
pieņemto lēmumu pārsūdzība**

	1998 (2.p/g)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Pieņemtie lēmumi	584	1581	2198	1852	882	1486	1575	1508
Pārsūdzētie lēmumi	10	9	16	24	24	14	48	19
Pārsūdzēti VSI	6	7	11	18	20	13	32	19
Atstāti negrozīti	4	6	9	14	17	10	13	16
Grozīti	0	0	2	3	1	2	0	0
Atcelti	2	1	0	1	0	1	0	0
Nodots jaunai izskatīšanai	0				2	0	0	3
Pārsūdzēti tiesā	4	2	5	6	4	2	6	3
Atstāti negrozīti	1	0	4	4	1	2	4	1
Grozīti	2	1	0	1	1	0	0	0
Atcelti	1	1	1	1	2	0	2	1

SŪDZĪBAS, IESNIEGUMI UN PRIEKŠLIKUMI

2005.gadā Inspekcija saņēmusi 370 sūdzības, no kurām 249 atbilda Inspekcijas kompetencei. Lai pārbaudītu sūdzībās minētos faktus, veiktas 349 kontroles, 107 no tām konstatētas neatbilstības normatīvajiem aktiem, 28 gadījumos piemērotas sankcijas.

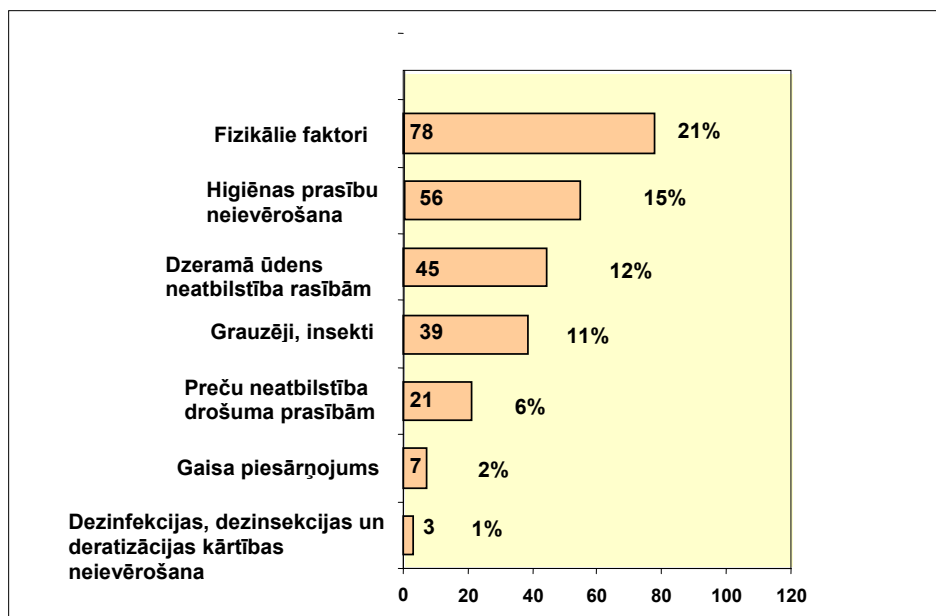
Kontroļu skaits sūdzībās minēto faktu noskaidrošanai

	2002.g.	2003.g.	2004.g.	2005.g.
Kontroļu skaits	219	313	292	349
Kontroļu skaits ar pārkāpumiem	74	81	84	107
Kontroļu skaits ar sankcijām	33	30	33	28

Vislielākais sūdzību skaits (78) saņemts par fizikālajiem faktoriem – troksni un vibrāciju. 56 sūdzības saņemtas par higiēnas prasību neievērošanu un 45 – par dzeramā ūdens neatbilstību rasībām – par dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstību noteiktajām normām.

Salīdzinot ar 2004.gadu, pieaudzis sūdzību skaits par higiēnas prasību neievērošanu, bet samazinājušās sūdzības par troksni.

No saņemtajiem iesniegumiem 121 (jeb 33%) ir pārsūtīts citām institūcijām atbilstoši kompetencei.

UZLABOJUMI PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS UN KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ

2005.gadā Inspekcijā veikti vairāki uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā:

1. Inspekcijas interneta mājas lapā tiek uzturēta informācija par precēm, kas ES atzītas par bīstamām (no RAPEX sistēmas) un ar šo informāciju iepazīstinātas attiecīgo nozaru asociācijas;
2. Inspekcijas interneta mājas lapā tiek uzturēta likumā noteiktā informācija par dažādu cigarešu marku dūmos esošo nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda saturu;
3. Izstrādāti vairāki jauni iekšējie normatīvie akti
4. Inspekcija pilnībā nodrošināta ar dienesta transportlīdzekļiem. Īpaši svarīgi tas ir teritoriālo struktūrvienību Kontroles un uzraudzības daļām.

BUDŽETA INFORMĀCIJA Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	936 715	1 025 311	1 020 484
1.1.	dotācijas	934 028	1 020 311	1 020 311
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 687	5 000	173
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2	Izdevumi (kopā)	936 715	1 025 311	1 020 484
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	909 132	970 321	965 494
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, t.sk. lemaksas starptautiskajās organizācijās			
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	909 132	970 321	965 494
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	27 583	54 990	54 990

2005.gadā tika piešķirts papildu finansējums Inspekcijas attīstībai, tajā skaitā datoru iegādei teritoriālajām struktūrvienībām un automašīnu nomai, lai teritoriālo struktūrvienību Kontroles un uzraudzības daļas varētu kvalitatīvi veikt uzraudzības darbu.

Ārvalstu ieguldījumu programmas ietvaros īstenotā projekta sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums

2005.gadā tika pabeigta *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area* īstenošana. Projekta mērķis bija nodrošināt nepārtikas preču brīvu plūsmu un stiprināt nepārtikas preču tirgus uzraudzībā iesaistīto institūciju kapacitāti. Projektā bija iesaistītas tādas institūcijas kā: Ekonomikas ministrija, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Veselības ministrija, Valsts sanitārā inspekcija u.c. Veselības ministrija un Valsts sanitārā inspekcija bija atbildīgas par projekta sadaļu attiecībā uz tirgus uzraudzību kosmētikas un sadzīves ķīmikāliju jomā.

Projekta rezultāti:

1. Divi ekspertu ziņojumi:

- Bengt Bucht *Latvian institutional set up and resources for managing legislation on chemicals – Analysis and recommendations*,
- Jette Rud Larsen *Market surveillance on cosmetic products under the project "Market surveillance system in non-food area"*;

2. Informatīvie materiāli (skatīt 34.lpp.);

3. Veikta personāla apmācība;

4. Kosmētikas līdzekļu un tabakas produktu reģistrācijas sistēmas izstrāde;

5. Iegādātas informācijas tehnoloģiju iekārtas informācijas apmaiņas sistēmas ieviešanai starp tirgus uzraudzības institūcijām nepārtikas jomā:

- datu glabāšanas sistēma (jauns serveris, datu glabāšanas masīvs un arhivēšanas iekārta),
- drošības iekārta, kas nodrošina interneta lapu satura filtrēšanu, datortīkla papilddaizsardzību pret vīrusiem, ārējiem iebrukumiem un spam-vēstulēm,
- 16 piezīmju datori ar programmatūru.

PERSONĀLS

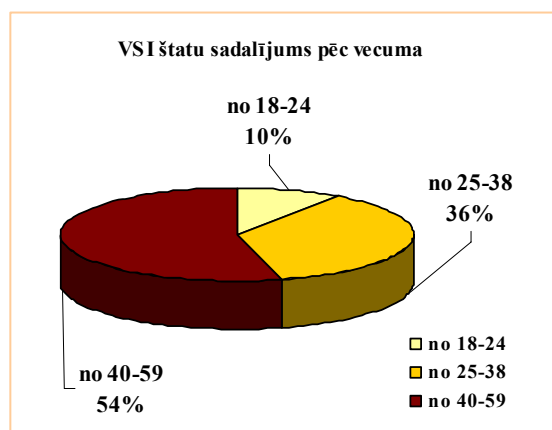
Personāla struktūra

Valsts sanitārajā inspekcijā ir 147 štata vienības. Gada sākumā Inspekcijā strādāja 124 cilvēki, savukārt atskaites perioda beigās – 117, no tiem 17 darbinieki un 100 ierēdņi. Pārskata gada laikā darbā pieņemti 10 cilvēki, no tiem 7 ierēdņi un 3 darbinieki, bet atlaisti 17 cilvēki, no tiem 11 ierēdņi un 6 darbinieki. Personāla mainības indekss Inspekcijā ir 14%, kas, ņemot vērā valsts pārvaldes konkurētspēju darba tirgū, vērtējams kā ne pārāk augsts rādītājs. 19% darbinieku Inspekcijā strādā kopš tās darbības uzsākšanas, bet 38% – no 1998.gada.

Rādītājs	2002	2003	2004	2005
Faktiskais štata vienību skaits iestādē vidēji gadā	147	147	147	147
t.sk. ierēdņi	129	123	123	118
t.sk. darbinieki	18	24	24	29
t.sk. vakances gada sākumā	0	30	38	24
Strādājošo iedalījums pēc dzimuma				
vīrieši	12	15	19	14
sievietes	105	94	104	103
Personu skaits, ar ko pārtrauktas darba attiecības	37	17	11	15
t.sk. ierēdņi	36	12	10	11
t.sk. darbinieki	1	4	1	4
t.sk. pārcelšanas kārtībā	0	1	0	0

2005.gadā Inspekcijā strādāja 85% sieviešu un 15% vīriešu. 54% darbinieku bija vecumā no 40 līdz 59 gadiem, 36% – vecumā no 25 līdz 38 gadiem, bet 10% – vecumā no 18 līdz 24 gadiem. Inspekcijas darbinieku vidējais vecums bija 40 gadi (1999. gadā vidējais vecums bija 37 gadi).

Vecums/dzimums (skaits)	Sievietes	Vīrieši
20-29 gadi	19	4
30-39 gadi	26	4
40-49 gadi	34	2
50-59 gadi	23	4

Personāla kvalifikācija un attīstība

Saskaņā ar Konceptiju par vienoto darba samaksas sistēmu valsts sektorā nodarbinātajiem un 20.12.2005. MK noteikumiem Nr.995 “Noteikumi par tiešās pārvaldes iestāžu ierēdņu, darbinieku un amatpersonu un Centrālās vēlēšanas komisijas darbinieku darba samaksas sistēmu un kvalifikācijas pakāpēm, kā arī ierēdņu pabalstiem un kompensāciju” 2005.gada darbības un tās rezultātu vērtēšana tika veikta gan ierēdņiem, gan darbiniekiem. Kopumā 73% no personāla darba izpilde noris atbilstoši izvirzītajām prasībām un 26% – darba izpilde pārsniedz izvirzītās prasības. Pārskata gada laikā augstākos amatos pārcelti 15 darbinieki.

Vērtējums	A	B	C	D	E
Ierēdņu skaits 2004.gadā ar šādu vērtējumu	1	23	71	1	0
Ierēdņu skaits 2005.gadā ar šādu vērtējumu	0	22	72	0	1

2005.gadā 87% no Valsts sanitārajā inspekcijā strādājošiem ir augstākā izglītība, 11% no tiem ir maģistra grāds un 2% - doktora grāds. 2006.gadā augstāko izglītību iegūs 12 ierēdņi.

Izglītības līmenis	Strādājošo skaits	
	Ir ieguvuši	Turpina studijas
Bakalaura grāds	18	18
Vairāki bakalaura grādi	15	2
Maģistra grāds	10	2
Profesionālā augstākā izglītība	66	11
Doktora grāds	2	0
Darbinieki kopā ar augstāko izglītību	93	15
Kopā darbinieki ar vidējo izglītību	9	0
Kopā darbinieki ar vidējo speciālo izglītību	15	0

Darbiniekiem, kas veic kontroli un uzraudzību, pārsvarā (35%) ir medicīniskā izglītība, 14% darbinieku ir izglītība bioloģijas jomā un 8% – ķīmijas jomā.

2005.gadā *Phare* projekta *Market Surveillance in Non-food Area* ietvaros notika mācības darbiniekiem, kuri īsteno Inspekcijas pamatfunkcijas. Kopumā 22 mācību dienās piedalījās lielākā daļa kontrolējošo inspekcijas darbinieku.

Nosaukums	Dienu skaits	Dalībnieku skaits
Tirgus uzraudzības stratēģija Latvijai un Kvalitātes sistēmas TUI	1	3
Vispārējo preču drošuma direktīva	2	10
Preču atsaukšana un izņemšana no tirgus	1	11+10
Riska novērtēšana	1	8
Tirgus uzraudzība nepārtikas preču sektorā	2	34
Vispārējā preču drošuma izvērtējums	2	10
Konference "Apvienosim spēkus drošam tirgum"	1	30
Tirgus uzraudzība nepārtikas preču sektorā – kosmētika I	2	29
Tirgus uzraudzība nepārtikas preču sektorā – kosmētika II	2	29
Seminārs par ķīmisko produktu kontroli I	3	30
Seminārs par ķīmisko produktu kontroli II	3	30
Praktiskais seminārs ķīmijas kontroles jomā	1	17
Kvalitātes vadības sistēma	1	53

Projekta laikā Valsts sanitārās inspekcijas darbiniekiem bija iespēja piedalīties 2 konferencēs – "Patērētāju drošības riska izvērtēšanas labākā prakse" Briselē un "Eiropas tirgus uzraudzības plānošana" Edinburgā, 2 semināros – 7 dienu seminārā "Kosmētikas līdzekļu drošuma novērtējums ES" Briselē un 2 dienu seminārā par ķīmisko produktu uzraudzību Stokholmā, kā arī pieredzes apmaiņas braucienos uz Dāniju un Zviedriju par kosmētikas kontroli un informācijas publiskošanu internetā.

Lai papildinātu darbinieku zināšanas un prasmes, 2005.gadā lielākoties izmantoti Valsts administrācijas skolas pakalpojumi. Saskaņā ar pretkorupcijas pasākumu plānu īpaša uzmanība veltīta kursiem par interešu konfliktu un korupcijas novēršanu.

Papildu Valsts administrācijas skolas kursiem, 5 kontroli un uzraudzību veicošie darbinieki piedalījās arī Eiropas Komisijas organizētajā seminārā "Dzeramā ūdens direktīvas (98/83/EC) pieņemšana Baltijā"; bet Inspekcijas direktors piedalījās Lietuvā rīkotajā otrajā politiskajā dialogā par cilvēkresursiem veselības nozarē Baltijas valstīs. 2005.gadā Valsts sanitārās inspekcijas pārstāvis piedalījās Eiropas Komisijas Uzņēmumu un rūpniecības ģenerāldirektorāta Kosmētikas līdzekļu Pastāvīgās komitejas un darba grupas sanāksmēs.

Kopumā mācībās piedalījušies 68% Inspekcijas darbinieku, no kuriem 74% bija darbinieki, kas veic kontroli un uzraudzību.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2005.gadā notikusi vairāku veidu komunikācija ar sabiedrību:

1. Informācija presē:

Par Valsts sanitārās inspekcijas darba aktualitātēm bijušas publikācijas gan rajonu, gan centrālajos plašsaziņas līdzekļos. Regulāri sniegtas atbildes uz žurnālistu jautājumiem. 2005.gadā rajonu plašsaziņas līdzekļos bijušas 35 publikācijas, kurās pieminēta Inspekcija vai kuras iniciējusi Inspekcija. 20 publikācijās ir informācija par Inspekcijas veikto darbu – kontroļu statistika noteiktā laika periodā, biežāk sastopamās neatbilstības dažādos objektos u.tml. Ir arī publikācijas par specifiskām tēmām, kas var ietekmēt sabiedrības veselību, piemēram, dzeramā ūdens kvalitāte, higiēnas prasības pirtīs un izglītības iestādēs.

2. Informācija Inspekcijas mājas lapā www.vsi.gov.lv:

- regulāri sniegtas atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem mājas lapā,
- ievietota aktuālā informācija,
- ievietoti jauni normatīvie akti un normatīvo aktu grozījumi, kas saistīti ar Inspekcijas kompetences sfērām,
- ievietoti procedūru apraksti informācijas sniegšanai par kosmētikas līdzekļiem un tabakas izstrādājumiem,
- publicēts bīstamo preču saraksts.

3. Informatīvie materiāli:

• *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area* laikā sagatavoti 9 informatīvie materiāli latviešu un krievu valodā: 3 skaidro ķīmisko preču tirdzniecību un lietošanu, 4 – kosmētikas līdzekļu marķējumu un tirdzniecību, 2 – patērētāju tiesības (tie pieejami arī Inspekcijas interneta mājas lapā):

- Drošuma prasības kosmētikas līdzekļiem, uzņēmēju atbildība,
- Būtiskākais, kas pakalpojumu sniedzējam jāzina par kosmētikas līdzekļiem,
- Kosmētikas līdzekļu marķējums,
- Kosmētikas līdzekļu piedāvāšana tirgū,
- Patērētāju tiesības, kam iesniegt sūdzību,
- Būtiskākais par preču drošumu, kas jāzina to lietotājiem,
- Ķīmikāliju tirdzniecība. Prasības, kas jāievēro ražotājiem, inportētājiem un izplatītājiem,
- Būtiskākais, kas jāzina lietojot sadzīves ķīmijas preces,
- Kas jāzina, tirgojot sadzīves ķīmiju veikalā.

Sadarbība

2005.gada 20.jūnijā *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area* ietvaros Valsts sanitārajā inspekcijā notika apaļā galda konference *Ķīmisko produktu un kosmētikas līdzekļu tirgus – drošs patērētājam!* Tajā piedalījās lielākie Latvijas kosmētikas un ķīmisko līdzekļu ražotāji, importētāji un izplatītāji, Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācija, Latvijas Tirgotāju asociācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, kā arī ar ķīmijas un kosmētikas produktu uzraudzību saistītās valsts institūcijas – LR Veselības ministrija, LR Vides ministrija, Valsts Sanitārā inspekcija, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra un Patērētāju Tiesību aizsardzības centrs.

PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

Svarīgākie darbi, pie kuriem Inspekcijai jāstrādā 2006.gadā:

1. Inspekcijas attīstības stratēģijas formulēšana;
2. Inspekcijas struktūras optimizācijas īstenošana, pamatojoties uz inspekcijas funkciju analīzi;
3. Inspekcijas teritoriālo struktūrvienību pieejas nodrošināšana Iekšlietu ministrijas Informācijas centra datu bāzei (sodu reģistrs). Personāla mācības informācijas ievadīšanā Sodu reģistrā;
4. Publisko iepirkumu likuma prasību izpildes nodrošināšana Inspekcijā;
5. Inspekcijas kompetencē esošo normatīvo aktu monitoringa sistēmas izveide un normatīvo aktu, t.sk., ES normatīvo aktu sistematizētas elektroniskās bāzes regulāra papildināšana un aktualizēšana;
6. Nepieciešamo iekšējo normatīvo aktu izstrāde atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam;
7. Tirgus uzraudzības efektivitātes sekmēšana:
  - operatīvi saņemot informāciju par Inspekcijas kompetences preču grupām (ķīmiskajām vielām, ķīmiskajiem produktiem, kosmētikas līdzekļiem un tabakas izstrādājumiem), izmantojot VID datu bāzi,
  - iniciējot un organizējot tirgus uzraudzības programmas (kampaņas) (piemēram, kosmētikas līdzekļu sastāvā aizliegtas sastāvdaļas, reproduktīvai sistēmai toksisku vielu – dibutilftalātu – saturošu nagu kopšanas līdzekļu izņemšana no tirgus).
8. *Phare 2002* programmas projekta *Market Surveillance in Non-food Area* ietvaros izveidotās Kosmētikas līdzekļu un tabakas izstrādājumu reģistrācijas sistēmas ieviešana. Sistēma atvieglos:
  - informācijas sniegšanu par kosmētikas līdzekļiem un to sastāvu,
  - ikgadējo uzņēmumu paziņojumu sniegšanu par tabakas izstrādājumiem,
  - Inspekcijas Ķīmisko produktu uzraudzības daļas darbu datu bāzes veidošanā,
  - medicīnas iestāžu operatīvu pieeju nepieciešamajai informācijai;
9. Pilnīga iekļaušanās RAPEX un LRAPEX sistēmā;
10. Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr. 648/2004 Par mazgāšanas līdzekļiem prasību ievērošanas Latvijas Republikā kontroles nodrošināšana VSI kompetences jomā.

Starptautiskie projekti

1. Dalība projektā *EUVICHEM* (European Voluntary Information Exchange System on Chemicals). Tā ir ES dalībvalstu kontrolējošo iestāžu brīvprātīga informācijas apmaiņas sistēma par tirgū esošām neatbilstošām ķimikālijām, kas šobrīd tiek veidota;
2. Regulāras administratīvās sadarbības izveide starp ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm;
3. Starptautiskās sadarbības ar EK Uzņēmumu ģenerāldirektorāta Kosmētikas līdzekļu nodaļas Pastāvīgo komiteju un darba grupu turpināšana.